



Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi

<http://kutuphane.uludag.edu.tr/Univder/uufader.htm>

Bursa Eğitim Enstitüsü

Muammer DEMİREL¹, Sabri BECERİKLİ²

¹Prof. Dr., Uludağ Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, mdemirel@uludag.edu.tr

²Araş. Gör., Uludağ Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, beceriklisabri@uludag.edu.tr

ÖZET

Osmanlı'da sivil modern okulların öncüsü olan rüşdiye mekteplerine öğretmen yetiştirmek üzere 1848 yılında Darümualliminin açılmıştır. Darümualliminden itibaren öğretmen eğitimi günümüze kadar gelişmiş ve bugünün eğitim fakülteleri ortaya çıkmıştır. Türkiye Cumhuriyeti'nde 1926 yılında ortaokullara öğretmen yetiştirmek üzere Orta Muallim Mektebi açılmış, daha sonra bu okul Eğitim Enstitüsü adını almış ve bu tip enstitülerin sayısı yurt genelinde yaygınlaştırılmaya başlanmıştır. 1958 yılında açılan Bursa Eğitim Enstitüsü de bu enstitüler arasında yerini almıştır.

İlk açılan eğitim enstitülerinden biri olan Bursa Eğitim Enstitüsü değişim ve gelişim geçirerek Eğitim Fakültesi olarak günümüze gelmiştir. Enstitüsüler uzun yıllar yazılı ve sözlü sınavlar yaparak öğrenci kabul etmiş, 1978'den itibaren merkezi üniversite sınavı ile öğrenci alınmaya başlanmıştır. Enstitünün kuruluşundan itibaren öğrenci ve öğretmen sayılarında artışlar olmuştur. Okul süreç içerisinde insan sayısı bakımından büyümesinin yanı sıra bina olarak ta büyümüştür. Enstitü açıldığında bir ilkokul ile aynı paylaşmış, 24 Ekim 1966 tarihinde Yıldırım'da yapılmış olan binaya taşınmıştır. Bursa Eğitim Enstitüsü için konferans salonu, kapalı spor salonu, yatakhane ve yemekhanesi olan bir kampüs yapılmıştır. Enstitünün öğrencileri futbol, basketbol, taekwondo, tiyatro kulübü, folklor kulübü, müzik kulüpleri, kütüphane kulübü gibi çeşitli sosyal faaliyetlere katılmışlardır. 1970 yıllarda Türkiye'nin siyasi ortamından Bursa Eğitim Enstitüsü öğrencileri de etkilenmiş ve Enstitüde olaylar çıkmıştır. Bu nedenle bazı zamanlarda dersler tatil

edilmiştir. Enstitüde, teorik olarak alan ve pedagoji derslerinin yanında uygulama dersleri verilmiş, öğretmenlik uygulaması için ortaokul ve liselere stajyer gönderilmiştir. Günümüzde sert bir şekilde eleştirilen Mektupla Öğretim ve Hızlandırılmış Program ile öğretmen yetiştirme usulleri Bursa Eğitim Enstitüsünde de uygulanmıştır. Türkiye'ye öğretmen yetiştirme konusunda uzun yıllar hizmet etmiş olan Bursa Eğitim Enstitüsü 1982'de Eğitim Fakültesine dönüştürülerek Uludağ Üniversitesi bağlanmıştır.

Anahtar Sözcükler: Bursa, Bursa Eğitim Enstitüsü, Eğitim enstitüsü, Öğretmen okulu.

Bursa Institute of Education

ABSTRACT

Darülmualimin (Male Teacher Training College) was opened in the Ottoman Empire in 1848 to train teachers for junior high schools, which were the pioneer of the civil modern schools in the Empire. Teacher training has developed since the opening of Darülmualimin, which has led to the emergence of today's faculties of education. Orta Muallim Mektebi (Middle Teacher Training School) was opened in the Republic of Turkey in 1926 to train teachers for middle schools. Then its name was changed into Institute of Education and the number of schools under this name increased across the country. Bursa Institute of Education, which was opened in 1958, was one of such institutes.

Bursa Institute of Education, which was one of the first institutes of education opened, has become today's Faculty of Education by going through a series of change and development. Initially, institutes admitted students through written and oral exams for many years. In 1978, they started to admit students by centralized university exam. The number of students and teachers rose as of the establishment of the institute. Besides the number of people, the number of the buildings of the institute increased as well. When the institute was opened, it shared a building with a primary school. It was moved to a building constructed in Yıldırım on 24 October 1966. A campus composed of a conference hall, an indoor sports hall, a dormitory, and a dining hall was made for Bursa Institute of Education. The students of the institute participated in various social activities such as football, basketball, taekwondo, theatre, folk dancing, music club, and library club. In the 1970s, the students of Bursa Institute of Education were affected by the political environment of Turkey, and certain events took place there. Therefore, classes were cancelled at certain times. In the institute, practical courses were given as well as theoretical major area and pedagogical courses, and interns were sent to middle schools and high schools for teaching practice. With Teaching with Letters and Accelerated Program, which is harshly criticized today, teacher training procedures were applied in Bursa Institute of Education. Serving Turkey in the field of teacher

training for many years, the institute was converted into Faculty of Education and affiliated to Uludağ University in 1982.

Key Words: Bursa, Bursa Institute of Education, Institute of education, Teacher training school.

GİRİŞ

16 Mart 1948'de İstanbul'da kurulan ilk öğretmen okulu olan Darülmuallimine yalnızca erkekler kabul edilmiştir. Bu okuldan sonra İstanbul'da ve taşrada erkekler ve kızlar için öğretmen okulları açılmıştır. Cumhuriyet dönemine miras kalan bu öğretmen okulları Türkiye Cumhuriyeti'nde isim değiştirilerek yoluna devam etmiştir. Ayrıca bu okullara farklı kademelerde yenileri eklenmiştir.

1926-1927 döneminde Konya'da 2 yıllık Orta Muallim Mektebi açılmıştır. Bu okulun sadece edebiyat şubesi vardı. 1927-1928 öğretim yılında Ankara'ya nakledilmiş olan okula bir de pedagoji şubesi açılmıştır.¹ Ayrıca okul Gazi Orta Muallim Mektebi ve Terbiye Enstitüsü adını almıştır.² 1944'de Balıkesir'de Necati Bey Terbiye Enstitüsü ve Orta Muallim Mektebi açılmıştır. Ortaokulların sayıları artmaya başladıkça her okul için branş öğretmeni tayini zorlaşmış, 1946-1947 öğretim yılında toplu dersler şubesi kurulmuş ve okulun adı Gazi Eğitim Enstitüsü olarak değiştirilmiştir. Necati Bey ise Balıkesir Eğitim Enstitüsü adını almıştır. Sonraki yıllarda ise İstanbul Eğitim Enstitüsü, Bursa Eğitim Enstitüsü, Buca Eğitim Enstitüsü açılmıştır.³

Yukarıda bahsi geçen enstitüler branş öğretmeni yetiştiren kurumlar olarak açılmıştır. Bu enstitülerin sayısı daha sonraki tarihlerde arttırılmıştır. Fakat belirtmek gerekir ki 1970'li yıllarda açılmaya başlanan sınıf öğretmeni yetiştiren 2 yıllık eğitim enstitüleri bu enstitülerle karıştırılmamalıdır. 1969 tarihli yönetmelikte de vurgulandığı gibi Eğitim Enstitülerine; ortaokullara, ilköğretmen okullarına öğretmen yetiştirme, ilköğretime müfettiş ve

¹ Ziya Karamuk, *Cumhuriyetin 50. Yılında Millî Eğitimimiz*, MEB, İstanbul 1973, s. 150; Tayyib Duman, *Türkiyede Ortaöğretime Öğretmen Yetiştirme (Tarihi Gelişimi)*, MEB, İstanbul 1991, s. 47-48, 95; Cemil Öztürk, *Atatürk Devri Öğretmen Yetiştirme Politikası*, TTK Yay., Ankara 1996, s. 202.

² Öztürk, s. 202.

³ Karamuk, s. 150; Duman, s. 95.

ilköğretmen okullarına bağlı uygulama okullarına müdür yetiştirme görevi verilmiştir.⁴

Bursa Eğitim Enstitüsü

Bursa Eğitim Enstitüsü 10 Ekim 1958 tarihinde saat 11:00'de⁵Altıparmak'ta açılmıştır.⁶ Okul, mezkûr semtte ilkokul olarak kullanılan bir binada törenle açılmıştır.⁷ Dönemin Maarif Vekili Celal Yardımcı okulun açılışına teşrif etmiştir.⁸

Enstitü, Fen ve Edebiyat olmak üzere iki bölümlle eğitim öğretime başlamıştır.⁹ Edebiyat Bölümü; Türkçe, Sosyal Bilgiler, Fen Bölümü; Matematik, Fen ve Tabiat Bilgileri alt birimlere ayrılmıştır.¹⁰ 1968 yılına kadar Türkiye'deki tüm Eğitim Enstitüleri 2 yıl eğitim vermekte iken bu tarihten sonra ortaokula öğretmen yetiştiren enstitülerin eğitim-öğretim süresi 3 yıla çıkarılmıştır. Böylece Bursa Eğitim Enstitüsü 1968'den itibaren 3 yıl eğitim vermeye başlamıştır.¹¹

1972-1973 eğitim öğretim döneminde Türkiye'de 16 eğitim enstitüsü vardır.¹² 1974 tarihinde enstitü yönetmeliğine gece eğitimi ile ilgili "şartları elverişli olan okullar için gece eğitimi yapılır" maddesi eklenmiştir.¹³ Bursa Eğitim Enstitüsü 1973-1974 öğretim yılından itibaren akşam öğretimine başlamıştır.¹⁴ Gece eğitimi için İmam-Hatip mezunları da

⁴ Resmi Gazete, 16.06.1969, s. 4.

⁵ Bursa Hâkimiyet, 10.10.1958, s. 1.

⁶ Agy (Agy: Adı Geçen Yer); Bursa Yıllığı, 1973, s. 100.

⁷ Ataeli, 24.07.1958, s. 1; Bursa Eğitim Enstitüsü Haberler Bülteni, sayı: 4, 01.12.1966, s. 5. Altıparmak'ta bahsi geçen üç katlı okul binası muhtemelen bugünkü kaymakamlık binasıdır.

⁸ Bursa Hâkimiyet, 10.10.1958, s. 1.

⁹ Enstitü dergisi de Enstitünün kuruluşunda iki fakülteli olduğu bilgisini vermiştir. ...Bülteni, 01.12.1966, s. 5.

¹⁰ Bursa Yıllığı, 1973, s. 100.

¹¹ Mücahit Gültekin, "Eğitim Enstitüleri ve Reform", *Alkam*, Bursa Eğitim Enstitüsü, sayı: 4-5, 15.07.1968-15.18.1968, s. 21; Bursa Yıllığı, 1973, s. 100.

¹² Karamuk, s. 149.

¹³ Resmi Gazete, Eğitim Enstitüsü Yönetmeliğinin 2 ve 48'inci Maddelerinin Değiştirilmesi Hakkında Yönetmelik, 12.03.1974, s. 2.

¹⁴ Millî Eğitim İstatistikleri (Yüksek Öğretim 1970-74), Devlet İstatistik Enst., Ankara 1977, s. 47.

başvurabilmiştir.¹⁵ 1974-1975 öğretim yılında Bursa Eğitim Enstitüsüne yeni bir bölüm olarak Resim-İş Bölümü açılmıştır.¹⁶

18 Ekim 1978 senesinde Bakanlık tarafından bazı Eğitim Enstitülerinin öğretim süreleri 4 yıla çıkarılmıştır.¹⁷ Böylelikle branş öğretmenini yetiştiren Enstitüler 4 yıllık Eğitim Enstitüleri ve 3 yıllık Eğitim Enstitüleri olarak ayrı bir şekilde varlıklarını sürdürmüştür. 4 yıla çıkarılmayan Eğitim Enstitülerinin kapanması için mevcut öğrencilerinin mezun olmaları beklenmiştir. 1979'dan itibaren 4 yıllık enstitülere öğrenci alınmaya başlanmıştır. Bu Eğitim Enstitülerinin isimleri 1980-1981'de Yüksek Öğretmen Okulu olarak değiştirilmiştir.¹⁸

Başlangıçta 9 Enstitünün süresi 4 yıla çıkarılmıştır. Bunlar; Ankara Gazi, Balıkesir Necati, Diyarbakır, Edirne, Erzurum Kazım Karabekir, İzmir Buca, Konya Selçuk, Samsun, Trabzon Fatih Eğitim Enstitüleridir. Daha sonra İstanbul Atatürk Eğitim Enstitüsü de Yüksek Öğretmen Okulu yapılmıştır. Böylelikle dönüşen enstitü sayısı 10'a çıkmıştır. Bursa Eğitim Enstitüsü ise bu 10 okuldan sonra Yüksek Öğretmen Okulu yapılmıştır. Bu süreçte Bursa Eğitim Enstitüsüne 1977-1978 öğretim yılında son kez öğrenci kaydı yapılmış, 1978-1979, 1979-1980 ve 1980-1981 dönemlerinde yeni öğrenci alınmamıştır. Enstitü 1981-1982 döneminde Yüksek Öğretmen Okuluna¹⁹ dönüştürülmüş ve bu tarihten itibaren Okula yeni öğrenci alınmaya başlanmıştır.²⁰

¹⁵ Haber, 26.02.1974, s. 1, 4.

¹⁶ M. Cahit, Onur, "Resim-İş Bölümü Açılırken", *Alkım*, sayı: 58, 15.05.1975, Bursa Eğitim Enstitüsü, s. 23-24.

¹⁷ Cahit Kavcar, "Tarihe Karışan Bir Öğretmen Yetiştirme Modeli: Yüksek Öğretmen Okulu", *Ankara Üni. Eğitim Bil. Fak. Der.*, 15, sayı: 1, 1982, s. 207.

¹⁸ *Millî Eğitim İstatistikleri (Yüksek Öğretim 1974-78)*, Devlet İstatistik Enst., Ankara, (t.y.), s. 20; ..., *Yüksek Öğretim 1978-79*, s. 9; ..., *Yüksek Öğretim 1979-80*, s. 10-11; ..., *Yüksek Öğretim 1980-81*, s. 10-11, 44; *Millî Eğitim İstatistikleri (Yüksek Öğretim 1981-82)*, Devlet İstatistik Enst., Ankara 1980, s. 12, 32, 47.

¹⁹ İlk etapta okulun adı Osmangazi Yüksek Öğretmen Okulu olarak kurulacağı haberleri çıkmıştır. Açılan okula ilk olarak 1500 öğrenci alınacağı açıklamasını Bursa Eğitim Enstitüsünün son müdürü Adil Ural yapmıştır. Ayrıca Enstitü döneminden kalanların ise sınav yapılacağını söylemiştir. Bursa Marmara, 09.10.1980, s. 1; Ural, Enstitü'ye Beden Eğitimi ve Yabancı Dil bölümünün de ekleneceğini ve okulun 1980-81 öğretim yılında Yüksek Öğretmen Okulu olarak eğitime devam edeceği bilgisini de vermiştir. Milletindir Hâkimiyet, 05.10.1980, s. 1, 6.

²⁰ *Millî Eğitim İstatistikleri (Yüksek Öğretim 1974-78)*, Devlet İstatistik Enst., Ankara, (t.y.), s. 20; ..., *Yüksek Öğretim 1978-79*, s. 9; ..., *Yüksek Öğretim 1979-80*, s. 10-11; ..., *Yüksek Öğretim 1980-81*, s. 10-11, 44; *Millî Eğitim İstatistikleri (Yüksek Öğretim 1981-82)*, Devlet İstatistik Enst., Ankara 1980, s. 12, 32, 47.

6 Kasım 1981 tarihinde Türkiye'deki tüm yükseköğretim kurumlarını yeniden düzenleyen Yüksek Öğretim Kanunu çıkarılmıştır. Kanunun geçici 28. maddesi, öğretmen yetiştiren kurumların Yükseköğretim Kurulu'na bağlanması ve Yüksek Öğretmen Okullarının Eğitim Fakültelerine dönüştürülmesi için Bakanlığa öneri götürmüştür.²¹ 1982'de çıkan 41. sayılı kanun hükmünde kararname ile geçici 28. maddeye dayanılarak Eğitim Fakülteleri kurulmuştur.²² Bursa Yüksek Öğretmen Okulu ise Yabancı Diller Yüksekokulu ile birleştirilerek Uludağ Üniversitesi'ne bağlı Eğitim Fakültesi olarak teşkilatlandırılmıştır. Bu dönemde 2 yıllık sınıf öğretmeni yetiştiren²³ Eğitim Yüksek Okulu da Eğitim Fakültesi bünyesinde kurulmuştur.²⁴

Giriş Şartları

Eğitim Enstitülerine öğrenci olmak isteyenler, mezun oldukları veya devam ettikleri okullara başvurarak ilk aşamayı gerçekleştirmiş olurlardı. Eğer adayların arasında okuyanlar var ise başvuruları müracaat ettikleri okulların öğretmenler kurulu tarafından, ilkokullarda öğretmenlik yapanların ise başvuruları Milli Eğitim Müdürlüğü tarafından incelenir. Bu incelemeler sonucunda adayın eğitim enstitüsüne girebilme vasıfları olup olmadığına karar verilir. “Bu iş yapılırken isteklilerin ortaokulda, lisede ve meslek okulunda geçen öğrenimi sırasındaki çalışkanlığı, itidali, sabırlı ve küçüklere karşı şefkatli olup olmadığı, çevresine ve öğretmenlik mesleğine karşı ilgi derecesi, konuşma kabiliyeti, ahlaki durumu, millî duygusu, bilinen bir sakatlığı yahut bedenî ve ruhî arızası bulunup bulunmadığı, öğrenime ara vermişse bu esnada ne işle meşgul olduğu göz önünde tutulur.”²⁵

Aday seçimi sırasında, adaylardan ilkokul öğretmenliği yapanlar için ilk atama dönemlerinde okullarından Milli Eğitime gönderilen gizli fişler tekrar incelenir ve aday hakkında nihai karar verilir. Bundan sonraki süreçte eleme ve giriş sınavı olmak üzere iki basamaklı sınav yapılır. Eleme sınavı il merkezlerinde yapılmak üzere adaylara belgeleri verilir. Seçilen adaylar kendilerine verilen sınav giriş belgesinde yazılı bulunan şehirde sınava

²¹ *Resmi Gazete*, Yükseköğretim Kanunu, 06.11.1981, s. 30.

²² *Resmi Gazete*, Yükseköğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında Kanun Hükmünde Kararname, 20.07.1982.

²³ *Resmi Gazete*, Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Yüksekokulu Öğrenci-Eğitim-öğretim ve Sınav- Yönetmeliği, 20.07.1983, s. 5.

²⁴ *Resmi Gazete*, Yükseköğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında Kanun Hükmünde Kararname, 20.07.1982, s. 10; 1982 tarihli gazetede Uludağ Üniversitesi'nin birimleri tablo halinde verilmiştir. Bursa Hâkimiyet, 04.08.1982, s. 3.

²⁵ Agy, s. 4-5.

girerler. Milli Eğitim Müdürü, en az 3 öğretmen ve 1 müdürden oluşan bir komisyon kurar. Bu komisyon yazılı sınavı yürütür. Adayların isimleri sınav kâğıtlarında kenarı kapalı bir şekildedir ve aday girmek istediği bölümü sınav kâğıdına not düşer. Sınav bittikten sonra tutanaklar ve sınav kâğıtları Milli Eğitim Bakanlığı'nın Test Bürosu'na gönderilir. Sınavda başarılı olanlar başarı derecelerine göre girecekleri bölümlere göre sıralanır. Bundan sonraki süreçte giriş imtihanı yapılır. Giriş sınavlarını enstitü müdürlüğü, en az 3 kişilik komisyon kurarak gerçekleştirir. Bölümün şefi, temsilcisi ve bir öğretmeninden müteşekkil komisyon sınav usulünü belirler.²⁶

Yönetmelikte eleme sınavının yazılı olarak tespit edilmesine rağmen giriş sınavı için böyle bir kural belirtilmemiştir. Bu durumda sınavların mülakat şeklinde yapılmasına destek olmuştur. Nitekim okul ilk açıldığında giriş sınavı mülakat ile yapılmıştır.²⁷ Dönemin eğitim kurumlarına kabul sınavının genelde mülakat ile yapıldığını da göz önünde bulundurmak gerekmektedir.

19.11.1974'te Üniversitelerarası Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi (ÜSYM) kurulmuştur.²⁸ Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yapılan eleme sınavları, merkez kurulduktan sonra ÜSYM tarafından yapılmaya başlanmıştır. Böylelikle eğitim enstitülerine girmek için giriş sınavlarından önce yapılan eleme sınavları, yeni kurulan bu kurum tarafından yapılmaya başlanmıştır. Giriş sınavının nasıl yapılacağı ise enstitülere bırakılmıştır. Adayların sırasının merkezi sınavdaki puanlarına göre oluşturulması ve eğer enstitü gerekli görürse her yıl belirlenen kontenjanların altı katına kadar adayın giriş sınavına çağırılması kararlaştırılmıştır.²⁹ Giriş sınavı için enstitülere 3 aylık uygulama yetkisi verilmiştir.³⁰ Bunlar;

²⁶ Agy, s. 4-5.

²⁷ 3 Ekim tarihli Yeni Ant gazetesinde, 7 Ekimde saat 08:30'da sınav yapılacağı ve bu sınavdan geçenleri 9 ve 10 Ekimde sözlü sınava tabi tutulacağı bilgisi verilmiştir. *Yeni Ant*, 03.09.1958, s. 1, 4.

²⁸ *Resmî Gazete*, Üniversitelere Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi Yönetmeliği, 19.11.1974, s. 7.

²⁹ *Resmî Gazete*, Millî Eğitim Bakanlığına bağlı Öğretmen Yetiştiren Yüksek Dereceli Okullar ile İstanbul Devlet Tatbikî Güzel Sanatlar Yüksek Okulunun Yönetmeliklerinde öngörülen öğrenci kayıt ve kabul işlerine ait hükümlerin, Üniversitelerarası Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi ile Millî Eğitim Bakanlığınca her yıl yeniden tespit edilecek esaslar dahilinde uygulanması hakkında Yönetmelik, 14.04.1975, s. 7.

³⁰ *Resmî Gazete*, Millî Eğitim Bakanlığına Bağlı Öğretmen Yetiştiren Yüksek Dereceli Okullar ile İstanbul Devlet Tatbikî Güzel Sanatlar Yüksek Okulunun Yönetmeliklerinde Öngörülen Öğrenci Kayıt ve Kabul İşlerine Ait Hükümlerin, Üniversitelerarası Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi ile Millî Eğitim Bakanlığınca Her Yıl Yeniden Tespit

- 1- Türkçe yazılı kompozisyon
- 2- Resim, beden eğitimi gibi derslerde sözlü-uygulamalı sınav, diğer bölümlerde yazılı alan sınavı
- 3- Mülakat

Enstitülere, bu uygulamaların hepsini veyahut sadece birini yapabilme esnekliği tanınmıştır.³¹ Enstitülerin kendi bünyelerinde özel sınavlar yapması önemli tartışmalara yol açmıştır. Merkezi sınavlardan yüksek puan alanların enstitü sınavlarında başarısız olması ve merkezi sınavlarda yeterli puanı alamamasına rağmen enstitülerin sınavlarından geçen kişilerin olması bu tartışmaların odak noktası olmuştur.³² Bu tip tartışmalara son vermek için 1978'den itibaren sadece merkezi yerleştirme sınavı ile öğrenci alınmaya başlanmıştır.³³

Okulun Binaları ve İhtiyaçları

Bursa Eğitim Enstitüsü, Altıparmak'ta bulunan bir ilkokulun binasında açılmıştır.³⁴ İlkokul, Enstitünün kuruluşunun ikinci yılında taşınınca bina Enstitüye kalmıştır. Böylece Enstitü, yatılı öğrenci sayısını artırma fırsatını elde etmiştir.³⁵

Başlangıç tarihlerinde imkânları çok kısıtlı olan okul binasının bahçe kısmına öğrenci lokali, ambar ve depo gibi yapılar inşa edilmiştir. Fakat yine de mevcut binalar ekleriyle birlikte okulun faaliyetleri için yeterli görülmemiştir. Bundan dolayı okula Yıldırım semtinde üç blok halinde yeni binalar yapılmıştır. Okul, 24 Ekim 1966'da Yıldırım'a taşınmıştır.³⁶

Enstitünün yeni yapılan binaları haricinde 1.710.000 bin TL keşif bedeli olan ek inşaatının yapımına 11.09.1967 tarihinde başlanmıştır. 22.02.1968 tarihinde bitirilmesi hedeflenen binaya azami 600 kişi kapasiteli

Edilecek Esaslar Dahilinde Uygulanması Hakkında Yönetmeliğin Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bir Maddesinin Yürürlükten Kaldırılması Hakkında Yönetmelik, 22.10.1977, s. 20.

³¹ Agy.

³² *Milliyet*, 06.02.1978, s. 1, 12.

³³ *Milliyet*, 16.03.1978, s. 9.

³⁴ Bu bina Eğitim Enstitüsü taşındıktan sonra yeni açılan İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi tarafından kullanılmıştır. Salih Altıntaş, "Okulumuzun Kitaplığı", *Alkım*, Bursa Eğitim Enstitüsü, sayı: 66, 15.05.1977, s. 62. Bahsi geçen bina büyük olasılıkla bugünkü kaymakamlık binasıdır.

³⁵ ...*Bülteni*, 01.12.1966, s. 5.

³⁶ *Bursa Eğitim Enstitüsü Haberler Bülteni*, sayı: 3, 01.06.1966, s. 2.

spor salonu, bir konferans salonu ve lojman yapılması planlanmıştır.³⁷ Fakat tahmin edilen sürede bitirilemeyen inşaatlar yarım kalmıştır. Konferans salonu, spor salonu ve lojman için 1969 yılında Bayındırlık Bakanlığı tarafından yeniden ihale yapılmış ve bir sonraki ders döneminde bu binaların yetiştirilmesi amaçlanmıştır.³⁸ Enstitünün kampüsü tam olarak 1973 yılında şekillenmiştir. Mezkûr yılda Enstitü, konferans salonu, kapalı spor salonu, 500 kişilik yatakhane ve yemekhaneden, 25 derslik ve 7 laboratuvarдан müteşekkildi.³⁹

1969 yönetmeliğine göre enstitüler parasız ve yatılıydı. Sadece kapasitesi yeterli olanlar gündüzlü öğrenci alabilirdi.⁴⁰ Bursa Eğitim Enstitüsü yeterli görüldüğünden daha önce de olduğu gibi yatılı ve gündüzlü öğrenci almıştır.⁴¹

Bursa Eğitim Enstitüsü diğer bütün yatılı okullar gibi öğrencilerinin iâşe ve ibatelerini karşılamıştır. İhtiyaçların giderilmesi için okul tarafından çeşitli ihalelere çıkmıştır. Eğitim Enstitüsü Müdürlüğü tarafından ekmek, zeytinyağı, yoğurt, pirinç, beyaz peynir gibi yiyecek ürünlerinin alımı için 8 Ağustos 1974 tarihinde ihaleye çıkmıştır.⁴² Bunlardan başka Soma'dan kömür taşınması, spor salonu onarımı, sera binası ikmal inşaatı için ihale yoluna gidilmiştir.⁴³

³⁷ Bursa Eğitim Enstitüsü Haberler Bülteni, sayı: 10, 01.11.1967, s. 2.

³⁸ Hilmi Serim, "Bursa Eğitim Enstitüsü'nden Haberler", *Alkam*, Bursa Eğitim Enstitüsü, sayı: 14, 15.05.1969, s. 24.

³⁹ *Bursa Yılığ*, 1973, s. 100.

⁴⁰ *Resmî Gazete*, Eğitim Enstitüsü Yönetmeliği, 16.06.1969, s. 4.

⁴¹ ...*Bülteni*, 01.12.1966, s. 1, 5.

⁴² *Bursa Hâkimiyet*, 26.07.1974, s. 3; 01.08.1974, s. 5; 06.08.1974, s. 5.

⁴³ *Bursa'nın Sesi*, 06.07.1976, s. 2; 10.07.1976, s. 4; 12.07.1976, s. 4; Haber, 23.12.1974, s. 3.

Tablo 1. Bursa Eğitim Enstitüsü İhalesi (8 Ağustos 1974 tarihinde gazetelere verilen ihale ilanı aşağıdaki gibidir.)⁴⁴

Cinsi	Miktarı	Muhammen Fiyatı	Bedeli Tutarı	Geçici Teminatı	İhale Saati	İhale Şekli (Eksiltme)
Ekmek	40.000 Adet	2.00	80.000,00	5.250,00	10.30	Kapalı Zarf
Zeytinyağı (1,5 asit A tipi)	1.400 Kg	21.00	29.4000,00	2.205,00	11.00	Açık
Kahvaltılık Nebati Margarin	1.000 Kg	13.00	13.000,00	975,00	11.05	“
Yemeklik Nebati Margarin	1.000 Kg	13.00	13.000,00	975,00	11.10	“
Yoğurt (Tam Yağlı)	2.500 Kg	6.00	15.000,00	1.125,00	11.15	“
Pirinç (Bersane)	3.250 Kg	12.00	39.000,00	2.925,00	11.20	“
Beyaz Peynir (Yağlı)	1.500 Kg	18.00	27.000,00	2.205,00	11.25	“
Kuru Fasulye	1.300 Kg	12.00	15.600,00	1.170,00	11.30	“

Tablo 2. Bursa Eğitim Enstitüsü İhalesi (30 Aralık 1974 tarihinde Soma'dan kömür taşınması için gazetelere verilen ihale ilanı aşağıdaki gibidir.)⁴⁵

Cinsi	Miktarı	Muhammen Fiyatı	Bedeli Tutarı	Geçici Teminatı	İhale Saati	İhale Şekli (Eksiltme)
Kömür Nakliyesi	500 Ton	140.00	70.000.00	4.750.00	10.30	Kapalı Zarf

Tablo 3. Bursa Eğitim Enstitüsü İhalesi (23.07.1976 tarihinde gazetelere verilen ihale ilanı aşağıdaki gibidir.)⁴⁶

Yapılan İşin Mahiyeti	Keşif Bedeli	Geçici Teminatı	İhale Saati	İhale Şekli (Eksiltme)
1-Spor Salonu Onarımı	52.000.00	3.950.00	13.00	Kapalı Zarf
2-Sera Binası İkmal İnşaatı	90.000.00	5.750.00	17.00	“

⁴⁴ Bursa Hâkimiyyet, 26.07.1974, s. 3; 01.08.1974, s. 5; 06.08.1974, s. 5.

⁴⁵ Haber, 23.12.1974, s. 3.

⁴⁶ Bursa'nın Sesi, 06.07.1976, s. 2; 10.07.1976, s. 4; 12.07.1976, s. 4.

Okulun Kütüphanesi

Bursa Eğitim Enstitüsü zamanın şartlarına göre oldukça zengin bir kütüphaneye sahip olmuştur. 1968 yılında 12.946 eserin bulunduğu kütüphanede bir kadrolu memur çalışmıştır. Kütüphanedeki kitaplar konularına göre tasnif edilmiştir. Kütüphanede; 283'ü genel, 918'i felsefi, 267'si dini, 1.240'ı sosyal, 566'sı dil, 1.358'i kuramsal, 712'si tatbiki bilimler, 2.431'i tarih, coğrafya ve biyoloji, 376'sı güzel sanatlar, 4.795'i edebi alanlarda eserlerden vardı.⁴⁷ Enstitü kütüphanesinde 1977 yılında 17.840 adet kitap vardı. Okul sadece kitap satın almamış kütüphanesi için kitap bağışı da kabul etmiştir. Kütüphaneye Zühtü Seren tarafından 420 kitap, Malik ve Lemar Ongan tarafından 330 kitap, Ankara Hasanoğlu İlköğretmen Okulundan 150 kitap, Selahattin Sezencan tarafından 25 adet kitap ve çeşitli kuruluşlardan 510 adet kitap bağışı yapılmıştır.⁴⁸

1966-73 yılına kadar kitaplık ve çalışma salonu aynı yerdedi. Kitaplar, tahta ve çelik dolaplarda salonun çevresine dizilmişti. Okul açısından bu durum çok sağlıklı görülmemiştir. Çünkü hem okuma salonu küçülmüş, hem de kitaplar güvensiz ortamda yer almıştır. Yusuf Z. Beyzadeoğlu okul müdürü olduğunda ilk icraatı kitaplığı düzenlemek olmuştur. Bütün kitaplar bir araya toplanmış, Dewey tasnifine göre düzenlenmiştir. Okuma salonunun çevresinden toplanan kitaplarla birlikte salon genişletilmiş, Resim Bölümü binasına ayrı bir kitaplık açılmış, resim ve sanat tarihi kitapları oraya taşınmıştır. Okulun gece öğrencilerinin faydalanmaları için ise kütüphane Çarşamba 22:30, diğer günlerde 19:00'a kadar açık tutulmaya başlanmıştır. Enstitünün 17.840 kadar kitaba sahip olması Enstitüde ciddi bir kitap kültürünün olduğunun ispatıdır.⁴⁹ Belki de bu kadar eser günümüzdeki eğitim fakülteleri ya da diğer sosyal bilimler ağırlıklı fakültelerin kütüphanelerinde bile yoktur. Böyle bir teşkilatlı kütüphanenin oluşturulması hem okul yetkililerinin hem de kitap severlerin ortak bir ürünüdür.

⁴⁷ *Millî Eğitim İstatistikleri (Millî, Halk, Çocuk, Üniversite ve Okul Kütüphaneleri 1959-1968)*, Devlet İstatistik Enst., Ankara 1972, s. 120, 152.

⁴⁸ Altıntaş, s. 62.

⁴⁹ Agy.

Tablo 4. Bursa Eğitim Enstitüsüne Her Yıl Alınan Kitapların Sayısı⁵⁰

Yıl	Adet kitap	Yıl	Adet kitap
1958	211 ⁵¹	1968	879
1959	837	1969	836
1960	1377	1970	745
1961	825	1971	851
1962	1369	1972	565
1963	585	1973	1550
1964	919	1974	1002
1965	1467	1975	1150
1966	797	1976	850
1967	850	1977 ⁵²	175

Dersler

Bursa Eğitim Enstitüsü Edebiyat ve Fen olmak üzere 2'şer yıllık 2 bölüme ayrılmıştır. Edebiyat Bölümü; Türkçe ve Sosyal Bilgiler, Fen Bölümü; Matematik, Fen ve Tabiat Bilgileri alt birimlerine ayrılmıştır.⁵³ Enstitüde dersler teori ve uygulama şeklinde ayrılmıştır. Bir eğitim kurumunun amacı öğrencilerini en iyi şekilde yetiştirmektir. Özellikle bu kurum öğretmen yetiştiriyorsa öğretmen adaylarını akademik bilgi bakımından donanımlı hale getirmesinin yanında öğretmenlik mesleğinin özelliklerini kazandırmak için de çeşitli uygulamalar yapmak zorundadır.

Bursa Eğitim Enstitüsü öğrencilerinin staj yapmaları için 1965-66 döneminde uygulama okulu olarak Çelebi Mehmet Orta Okulu, Osman Gazi Orta Okulu ve Erkek Sanat Enstitüsü seçmiştir. Uygulama çalışmalarına Fen Bölümü 10'ar öğrenciden 12 grup, Edebiyat Bölümü 8'er öğrenciden 6 grupla katılmıştır. Uygulama çalışmaları 28.02.1966 tarihinde başlamış 19.03.1966 tarihinde sona ermiştir.⁵⁴ Uygulama çalışmaları belirlenen uygulama tarihleri arasında her gün yapılmıştır.⁵⁵

Enstitünün son sınıf öğrencileri (ikinci sınıfları) 06-18.03.1967 tarihleri arasında öğretmenlik uygulamasına gitmiştir. Seçilen uygulama okulları şunlardır: Kız Lisesi, Bursa Erkek Lisesi, Çelebi Mehmet Orta

⁵⁰ Agy.

⁵¹ Okul kitaplığı, ilk defa alınan bu 211 kitapla faaliyete geçmiştir. Agy.

⁵² Şubat 1977, agy.

⁵³ *Bursa Yılığ*, 1973, s. 100.

⁵⁴ ...*Bülteni*, 01.04.1966, s. 4.

⁵⁵ *Alkım*, "Bursa Eğitim Enstitüsünden Haberler", Bursa Eğitim Enstitüsü, sayı: 66, 15.05.1977, s. 64.

Okulu, Özel İhsan Çizakça Bursa Koleji, Özel Örnek Orta Okulu. Fen Bölümü öğrencileri seçilen bütün okullarda uygulamaya gitmesine rağmen Edebiyat Bölümü öğrencileri Kız Lisesi ve Çelebi Mehmet Orta Okuluna gitmiştir. Öğretmen adaylarının %90 başarılı görüldüğü uygulamada Fenden 27, Edebiyattan 12 grup katılmıştır. Fen Bölümünde 480, Edebiyat ta 228 ders verilmiştir.⁵⁶

1966-1967 ve 1967-1968 öğretim yıllarında Okulun başarı oranı Bakanlık tarafından %92 olarak açıklanmıştır. O dönemlerdeki diğer Eğitim Enstitüleri için ise başarı oranı %90'ın altında kalmıştır.⁵⁷ 1969 enstitü yönetmeliğinde, öğrencilere bütün derslerden geçseler bile uygulamadan kalmaları halinde mezun olma hakkı verilmemiştir.⁵⁸ Yönetmeliğin bu hükmü devlet ileri gelenlerin staj uygulamalarına ne kadar önem verdiğini göstermiştir. Fakat öğretmenlik uygulamaları belki de imkânların eksik oluşundan dolayı uzun vadeli olarak planlanmamıştır. Stajlar yaklaşık 20 gün civarında gerçekleşmiştir.

Tablo 5. 1968 yılında 3 Yıla Çıkarılan Eğitim Enstitüleri Ders Programı⁵⁹

Fen ve Tabiat Bölümü								
Dersler	Sınıflar			Dersler	Sınıflar			
Genel Dersler	I	II	III	Meslek Dersleri	I	II	III	
Fizik	6	6	6	Eğitim Psikolojisi	3			
Kimya	6	6	4	Ruh Sağlığı ve Rehberlik	2			
Modern Biyolojiye Giriş	4			Ölçme ve Değerlendirme	2			
Botanik	3			Eğitim Sosyolojisi	2			
Zooloji	4			Genel Öğretim Bilgisi	2			
İnsan Anatomisi, Fiziyojisi ve Sağlık Bilgisi	3			Diğer				
Genetik-Evrım-Ekoloji	4	4		Türkçe	2	2		
Matematik	2			Yabancı Dil	4	4	4	
Ders Araçları Yapımı	3			Türkiye Devrim Tarihi	2			
Seminer	3							
Özel Öğretim Metodu ve Uygulama	3							
Toplam	23	22	22	Genel Toplam	32	32	32	

⁵⁶ Bursa Eğitim Enstitüsü Haberler Bülteni, sayı: 8, 01.04.1967, s. 7.

⁵⁷ Alkım, "Eğitim Enstitülerinde Başarı Oranı Çok Yüksek", Bursa Eğitim Enstitüsü, sayı: 25, 15.04.1970, s. 7.

⁵⁸ Resmi Gazete, 16.06.1969, s. 4-11.

⁵⁹ Burada sadece Bursa Eğitim Enstitüsü'nde bulunan bölümlerin programı verilmiştir. *Tebliğler Dergisi*, 31, sayı: 1508, 24.06.1968, s. 292; sayı: 1509, 01.07.1968, s. 299; sayı: 1510, 08.07.1968, s. 307; sayı: 1511, 15.07.1968, s. 319.

Tablo 5. (Devamı)

Sosyal Bilgiler Bölümü								
Dersler	Sınıflar			Dersler	Sınıflar			
Genel Dersler	I	II	III	Meslek Dersleri	I	II	III	
Genel Tarih	3	3	2	Eğitim Psikolojisi	3			
Türk Tarihi	3			Ruh Sağlığı ve Rehberlik		2		
Türkiye Tarihi		4	6	Ölçme ve Değerlendirme			2	
Türkiye Devrim Tarihi			2	Eğitim Sosyolojisi		2		
Sanat Tarihi	2	2	2	Genel Öğretim Bilgisi			2	
Genel Fiziki Coğrafya	6			Diğer				
Genel Beşeri Coğrafya	2			Türkçe	2	2		
Genel Ekonomik Coğrafya		2		Yabancı Dil	4	4	4	
Türkiye Coğrafyası		2	4					
Ülkeler Coğrafyası		2	3					
Sosyoloji	2	2						
Yurttaşlık Eğitimi			2					
Seminer	5	5						
Özel Öğretim Metodu ve Uygulama			3					
Toplam	23	22	24	Genel Toplam	32	32	32	
Türkçe Bölümü								
Dersler	Sınıflar			Dersler	Sınıflar			
Genel Dersler	I	II	III	Meslek Dersleri	I	II	III	
Türkçe-Kompozisyon	2	2	2	Eğitim Psikolojisi	3			
Türkçe Dil Bilgisi	3	3	2	Ruh Sağlığı ve Rehberlik		2		
Edebiyat Bilgileri	2	2		Ölçme ve Değerlendirme			2	
Eski Türk Edebiyatı	4	3	2	Eğitim Sosyolojisi		2		
Yeni Türk Edebiyatı	4	4	3	Genel Öğretim Bilgisi			2	
Halk Edebiyatı		2	2	Diğer				
Batı Edebiyatı	2	2	2	Türkçe	2	2		
Türk Tarihi	2	2	2	Yabancı Dil	4	4	4	
Sanat Tarihi	2	2	2	Türkiye Devrim Tarihi			2	
Yazı	2							
Seminer	2	2	2					
Özel Öğretim Metodu ve Uygulama			3					
Toplam	25	24	22	Genel Toplam	32	32	32	

Tablo 5. (Devamı)

Dersler	Matematik Bölümü			Dersler	Sınıflar			
	Genel Dersler	I	II		III	Meslek Dersleri	I	II
Temel Matematik ve Uygulaması	7+2			Eğitim Psikolojisi	3			
Lineer Cebir		2		Ruh Sağlığı ve Rehberlik		2		
Geometri I ve Uygulaması	6+2			Ölçme ve Değerlendirme			2	
Geometri II ve Uygulaması		2+1		Eğitim Sosyolojisi		2		
Analitik Geometri I ve Uygulaması		3+2		Genel Öğretim Bilgisi			2	
Analitik Geometri II ve Uygulaması			3+2	Diğer				
Analiz I ve Uygulaması		6+3		Türkçe	2	2		
Analiz II ve Uygulaması			6+2	Yabancı Dil	4	4	4	
İhtimaller Hesabı ve İstatistik			3	Türkiye Devrim Tarihi			2	
Astronomi			3					
Fizik	4	4						
Ticaret Bilgileri	2							
Özel Öğretim Metodu ve Uygulama			3					
Toplam	23	22	22	Genel Toplam	32	32	32	

Yukarıdaki tabloda sadece Bursa Eğitim Enstitüsünde bulunan bölümler ele alınmıştır. Tabloda görüldüğü gibi dersler alan ve meslek diye ikiye ayrılmıştır. Temel matematik, geometri I ve II, analitik geometri I ve II, analiz II derslerinin teori kısımlarının yanında 2'şer saat uygulamaları da verilmiştir. Analiz I dersinin ise uygulaması 3 saat olarak belirlenmiştir.⁶⁰

Fen ve Tabiat bölümündeki seminer çalışmasının bir öğretmen tarafından yürütülmesine müsaade edildiği gibi fizik, kimya ve biyoloji öğretmenleri arasında paylaşılarak seminerin yürütülmesi imkânı da tanınmıştır. Aynı kural özel öğretim metodu ve uygulama dersi içinde geçerli olmuştur.⁶¹

Sosyal Bilgiler Bölümünde ise seminer dersinin 2 saati tarih, 2 saati coğrafya ve 1 saati de sosyoloji için ayrılmıştır. Özel öğretim dersinin ise tek bir öğretmen tarafından okutulmasına müsaade edildiği gibi bu dersi tarih, coğrafya ve yurttaşlık öğretmenlerinin birlikte yürütmesi de mümkün olmuştur.⁶²

Türkçe Bölümündeki özel öğretim dersini, ya Türkçe öğretmenleri aralarında paylaşılıp okutulabilir ya da tek bir öğretmen okutabilirdi. Seminer dersi için herhangi bir açıklama yapılmamış fakat muhtemelen diğer uygulamalara benzer yöntemler takip edilmiştir. Matematik Bölümünün

⁶⁰ *Tebliğler Dergisi*, 31, sayı: 1508, s. 292; sayı: 1509, s. 299; sayı: 1511, s. 319.

⁶¹ Agy.

⁶² Agy.

programında seminer dersi yer almamıştır. Programda olan uygulamalı dersler diğer bölümlerdeki seminer dersine karşılık görülmüş olabilir. Özel öğretim dersi hakkında da herhangi bir açıklama olmamasına rağmen dersin uygulamaları diğer bölümlere benzer şekilde gerçekleşmiş olabilir.⁶³

Tablo 6'da da görüleceği gibi Okulun öğretmen kadrosu incelendiğinde Bursa Eğitim Enstitüsü, Bakanlık tarafından yayımlanmış olan enstitüler ders programındaki (bknz. tablo 5) bütün dersleri verebilecek kadroyu oluşturabilmiştir.⁶⁴

Tüm bölümlerin her sınıfında, yabancı dil derslerine 4'er saatlik yer ayrılmıştır. Dil dersleri İngilizce, Fransızca ve Almanca olarak okutulmuştur. 1968-69 döneminde 160 erkek, 7 kız Almanca; 111 erkek, 5 kız Fransızca; 148 erkek, 44 kız İngilizce dersini almışlardır. 1969-70 döneminde 141 erkek, 8 kız Alıncayı; 119 erkek, 7 kız Fransızca; 197 erkek, 60 kız İngilizceyi yabancı dil dersi olarak almıştır.⁶⁵ 1968-69 döneminde yabancı dil için herhangi bir derste yoğunlaşma söz konusu değildir. Fakat 1970 döneminde İngilizce diğer derslere oranla daha çok ilgi çekmiştir.

1969 tarihli yönetmelikte⁶⁶ ihtiyaca göre Türkçe, Sosyal Bilgiler (Tarih-Coğrafya-Yurttaşlık Bilgisi), Matematik⁶⁷, Fen ve Tabiat Bilgileri, Eğitim, Resim-İş, Beden Eğitimi, Müzik, Fransızca, İngilizce, Almanca Bölümlerinin⁶⁸ açılmasına izin verilmişti. Eğitim Bölümüne öğrenci alımında ilk öğretmen okulu mezunu, üç yıllık öğretmen olma ve Bakanlığın

⁶³ Agy.

⁶⁴ ...*Bülteni*, sayı: 1, 01.04.1966, s. 3.

⁶⁵ ...*Yüksek Öğretim 1967-70*, s. 96.

⁶⁶ 1969 yönetmeliği ilk yönetmelik değildir. Daha önceki tarihlerde de yönetmelik vardı. Duman, s. 95, 99. Yapılan çalışmada görüldü ki en son değişimler 1969 yönetmeliğinin üstüne inşa edilmiştir.

⁶⁷ Yönetmeliğin 3. maddesinde Matematik bölümü için Ticaret ve Tarım derslerinin orta okular da öğretilmesi için "*Tarım Dersleri okutma ehliyeti kazandırılır.*" Denmiştir. Bu durum bir bölüme ikinci bir program yüklendiğini gösterir. *Resmi Gazete*, 16.06.1969, s. 5; 13.03.1971 tarihinde bu durum değiştirilerek enstitülere Tarım Bölümü eklenmiştir. *Resmi Gazete*, Eğitim Enstitüsü Yönetmeliğinin 2'nci Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında Yönetmelik, 13.03.1971, s. 4. Bu tarım bölümüne giriş şartı olarak İlk Öğretmen Okulu mezunu, lise ve ziraat meslek okulu mezunu şartı koşulmuştur. *Resmi Gazete*, Eğitim Enstitüsü Yönetmeliğinin 7/b, 8, 9, 18/h Maddeleri ile Fiş Dilekçedeki Not 2 ve 3'ün Değiştirilmesi Hakkında Yönetmelik, 13.03.1971, s. 4.

⁶⁸ Bu bölümlere ek olarak 1974 yılında yayımlanan değişikliğe göre ilkokullara sınıf öğretmeni yetiştirmek için en az iki yıl süreli olmak üzere sınıf öğretmenliği bölümü açılabilir ve bakanlığın ihtiyacı halinde ilkokul öğretmenleri için yaz kursu açılabilir maddesi konmuştur. *Resmi Gazete*, 16 Haziran 1969 tarih ve 13224 sayılı Resmi Gazete'de Yayımlanan Eğitim Enstitüsü Yönetmeliğinin Değişik Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Geçici Bir Madde Eklenmesi Hakkında Yönetmelik, 30.11.1974, s. 13.

uygun görmesi şartları aranırken,⁶⁹ diğer bölümlere öğrenci alımında ilk öğretmen okulu ve lise mezunu olma şartları yeterli görülmüştür.⁷⁰ Eğitim bölümleri için geçerli olan 3 yıl öğretmenlik yapma kuralı 1974'te değiştirilerek en az 5 yıl başarılı bir öğretmenlik yapmış olmak şartı getirilmiştir.⁷¹

1974-75 döneminde açılmış olan Resim-iş Bölümünde; sanat formasyonu (resim, grafik, modelaj, yazı, iş resmi, form ve inşaa bilgisi, ağaç işleri, mukavva işleri, maden işleri, örgü ve dokuma İşleri, fotoğrafçılık ve karışık teknik) dersleri, sanat kültürü (estetik, sanat tarihi ve sanat eserlerini inceleme) dersleri, pedagojik formasyon (eğitim psikolojisi, genel öğretim metodu, sanat eğitimi metodu ve uygulama) dersleri ile Türkçe, yabancı dil, Türkiye Devrim Tarihi dersleri verilmiştir. Bölümün, birinci sınıfında bölümle ilgili beceriler kazandırılıp, öğrencilerin eksiklikleri giderildikten sonra ikinci sınıfında öğrencilerin yeteneklerine göre Resim ve Grafik gruplarına ayrılması amaçlanmıştır. Programın hedefi, orta dereceli okullara sanat eğitimi öğretmeni yetiştirmek olarak belirlenmiştir.⁷²

Okulun Öğretim Kadrosu ve Öğrencileri

Ataeli gazetesinde verilen bilgiye göre lise mezunu öğrenciler arasından Kız Enstitüsünde giriş sınavı yapılmış,⁷³ sınava 30'u kız olmak üzere 77 öğrenci katılmıştır.⁷⁴ İlk olarak yazılı sınav yapılan öğrenciler daha sonra sözlü sınava alınmışlardır.⁷⁵ 1966 yılında yayımlanan Bursa Eğitim Enstitüsü Bülteninde ise ilk ders yılında Enstitünün 100 öğrencisi olduğu bilgisi verilmiştir. Ancak okulun açılışından sekiz yıl sonra Bülteinde verilen bilgidenden ziyade aynı yıl verilen bilgiye itibar etmek daha isabetli olacaktır.⁷⁶

Enstitünün ilk müdürü Dr. Halis Özgü, son müdürü ise Adil Ural olmuştur.⁷⁷ 1965-66 öğretim yılında okulun kadrosunda 27 öğretmen, 6

⁶⁹ *Resmi Gazete*, 16.06.1969, s. 4; *Resmi Gazete*, Eğitim Enstitüsü Yönetmeliğinin 7'nci Maddesinin (c) Fıkrasının Değiştirilmesi Hakkında Yönetmelik, 01.02.1974, s. 15.

⁷⁰ *Resmi Gazete*, 16.06.1969, s. 4.

⁷¹ *Resmi Gazete*, 01.02.1974, s. 15.

⁷² M. Cahit, Onur, "Resim-İş Bölümü Açılırken", *Alkım*, sayı: 58, 15.05.1975, Bursa Eğitim Enstitüsü, s. 23-24.

⁷³ 3 Ekim tarihli Yeni Ant gazetesi bu giriş sınavı için, 7 Ekimde saat 08:30'da yapılacağı ve bu sınavdan geçenleri 9 ve 10 Ekimde sözlü sınava tabi tutulacağı bilgisini vermiştir. *Yeni Ant*, 03.09.1958, s. 1, 4.

⁷⁴ *Ataeli*, 24.07.1958, s. 1.

⁷⁵ *Yeni Ant*, 03.09.1958, s. 1, 4.

⁷⁶ ...*Bülteni*, 01.12.1966, s. 5.

⁷⁷ *Bursa Yıllığı*, 1973, s. 100; *Bursa Marmara*, 09.10.1980.

memur, bir sivil savunma uzmanı, bir de doktor vardı.⁷⁸ Aşağıdaki tabloda da görüleceği üzere Enstitü günümüz eğitim kurumlarından kadro yapısı olarak farklılık göstermiştir. Enstitünün kuruluşundan itibaren doktorluğunu yapan Füzüzan Pagana 1970’de bu görevinden ayrılmış, yerine Operatör Dr. Zeki Özoğuz atanmıştır.⁷⁹

Tablo 6. Bursa Eğitim Enstitüsü 1965-66 Öğretim Kadrosu⁸⁰

Yöneticiler	Turan Birinci ⁸¹ (müdür ve fizik öğretmeni)
	İ. Orhan Erdem (coğrafya öğretmeni ve müdür yardımcısı)
	Mediha Ertan (biyoloji öğretmeni ve müdür yardımcısı)
	Kamile Açıkalm (tarih öğretmeni ve müdür yardımcısı)
	Hilmi Serim (edebiyat öğretmeni ve müdür yardımcısı)
	M. İhsan Beyreli (matematik öğretmeni ve müdür yardımcısı)
Bölüm Şefleri	Bahattin Arık (edebiyat öğretmeni ve edebiyat bölüm şefi)
	S. Nabi Kutlu (matematik öğretmeni ve fen bölüm şefi)
Öğretmenler	Şinasi Onurkan (tarih öğretmeni)
	Lütfi Ernur (tarih öğretmeni)
	Mehmet Aydın (edebiyat öğretmeni)
	Melahat Erçağ (biyoloji öğretmeni)
	Mehmet Ertan (biyoloji öğretmeni)
	Memduha Gökçe (biyoloji öğretmeni)
	Naime Ernur (coğrafya öğretmeni)
	Fahri User (fizik öğretmeni)
	Naci Çatalgil (fizik öğretmeni)
	Şahap Üçyiğit (kimya öğretmeni)
	Selahattin Başiplikçi (kimya öğretmeni)
	İsmet Yoğurtçu (matematik öğretmeni)
	Bahriye Kutlu (matematik öğretmeni)
	Cavit Binbaşoğlu (meslek dersleri öğretmeni)
	Zeki Peser (meslek dersleri öğretmeni)
Kemal Akgün (meslek dersleri öğretmeni)	
Kemal Yenigün (meslek dersleri öğretmeni)	
Ülkü Sayiner (meslek dersleri öğretmeni)	
Mehmet Ali Ceyhan (resim-yazı öğretmeni)	
Enstitü Sivil Savunma Uzmanı	Ali Rıza Ayas
Enstitü Doktoru	Dr. Füzüzan Bagana
Memurlar	Tevfik Kızıltan
	Behçet Esenduvan
	Muradiye Koçancı
	Ayser Say
	Güler Baybars
	Bülent Peküm
Toplam	35 kişi

⁷⁸ Bursa Eğitim Enstitüsü Haberler Bülteni, sayı: 1, 01.04.1966, s. 3.

⁷⁹ Alkim, “Bursa Eğitim Enstitüsünden Haberler”, Bursa Eğitim Enstitüsü, sayı: 25, 15.04.1970, s. 24.

⁸⁰ ...Bülteni, sayı: 1, 01.04.1966, s. 3.

⁸¹ Turan Birinci müdürlük görevini 1964-1970 yılları arasında yürütmüştür.

Bakanlık tarafından yapılan açıklamaya göre 1966-1967 ve 1967-1968 öğretim yıllarında Bursa Eğitim Enstitüsü diğer eğitim enstitülerine oranla daha başarılı olmuştur.⁸² Bir okulun başarı oranına etki eden birçok faktör olabilir. Bunlardan biri de öğretmenlerdir. Enstitünün öğretmenleri kendilerini geliştirmek için çeşitli kurslara katılmışlardır. Hatta içlerinden yurt dışına gidenler olmuştur.⁸³

Avrupa Konseyi Yüz Öğretmen Projesi Kurslarından faydalanmak için fizik öğretmeni Fahri Ziya Demirdöğen 2 yıllığına Fransa'ya gitmiş ve 10.07.1968'de yurda geri dönmüştür. Aynı projeden faydalanması için meslek dersleri öğretmeni Ülkü Sayiner'de Norveç'e gönderilmiştir.⁸⁴ Mili Eğitim Bakanlığı'nın Fen Öğretimini Geliştirme Bilimsel Komisyonuyla, Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu ve Ford Vakfı işbirliğiyle Ankara'da 1968 yılında yaz kursları açılmıştır. Bu kurslara okulun fizik öğretmenleri; Turan Birinci, Naci Çatalgil, Hasan Özer, matematik öğretmenleri; İsmet Yoğurtçu, Bahriye Kutlu, kimya öğretmeni Şahap Üçyiğit, biyoloji öğretmeni Memduha Gökçe katılmıştır.⁸⁵ Sosyal bilgilere giriş dersi öğretmeni Kemal Onur ise 1969'da 2 aylığına Fransa'ya gönderilmiş, aynı yıl Almanca öğretmeni de Almanya'ya gönderilmiştir.⁸⁶

Bursa Eğitim Enstitüsü ilk açıldığı ve bir ilkokulla paylaşmak zorunda kaldığı küçük binasından daha büyük binalara taşınmış, Enstitünün bina kapasitesi genişledikçe öğrenci sayıları da artmıştır. Aşağıdaki tabloda okulun 1968'den 1971'e kadarki öğrenci sayıları verilmiştir.

Tablo 7. 1968-1971 Yılları Arasındaki Öğrenci Sayıları⁸⁷

Dönem	Bölümler				
	Fen ve Tabiat	Matematik	Sosyal Bilgiler	Türkçe	Toplam
1968-1969	174	157	56	88	475
1969-1970	206	154	71	101	532
1970-1971	220	241	101	115	677

⁸² *Alkım*, 15.04.1970, s. 7.

⁸³ *Alkım*, "Bursa Eğitim Enstitüsünden Haberler", Bursa Eğitim Enstitüsü, sayı: 6, 15.09.1968, s. 24.; *Alkım*, "Bursa Eğitim Enstitüsünden Haberler", Bursa Eğitim Enstitüsü, sayı: 4-5, 15.07-08. 1968, s. 23.; *Alkım*, "Bursa Eğitim Enstitüsünden Haberler", Bursa Eğitim Enstitüsü, sayı: 18, 15.09-08. 1969, s. 23.

⁸⁴ *Alkım*, 15.09.1968, s. 24.

⁸⁵ *Alkım*, 15.07-08. 1968, s. 23.

⁸⁶ *Alkım*, 15.09-08. 1969, s. 23.

⁸⁷ *Alkım*, 15.10.1970, s. 24; *Millî Eğitim İstatistikleri (Yüksek Öğretim 1967-70)*, Devlet İstatistik Enst., Ankara 1972, s. 43, 74, 96.

Tablodan da anlaşılacağı üzere okulda, 1968-1969'da 475 öğrenci okumuştur. Bunların 174'ü Fen ve Tabiat Bölümünde, 157'si Matematikte, 56'sı Sosyal Bilgiler Bölümünde, 88'i Türkçe Bölümünde okumuştur.⁸⁸

1969-1970 döneminde okulda okuyan 532 öğrencinin 457'si erkek, 75'i kızdır. O dönem 113 erkek, 24 kız birinci sınıfa yeni kayıt olmuş, 98 erkek, 28 kız öğrenci Okuldan mezun olmayı başarmıştır. Öğrencilerin 206'sı Fen ve Tabiat Bölümünde, 154'ü Matematikte, 71'i Sosyal Bilgiler Bölümünde, 101'i Türkçe Bölümünde okumuştur. Ayrıca okulda 1969-70 döneminde 11 yabancı uyruklu öğrenci öğrenim görmüştür.⁸⁹ 1969 tarihli yönetmelik, Bakanlığın izin vermesi halinde, okulda yabancı uyruklu öğrencilerin okumasına müsaade etmiştir.⁹⁰

1970-1971 ders yılı için bütün bölümlere ayrılan kontenjanın beş katı kadar kişi okula girmek için müracaat etmiştir. Müracaatlar sonucunda Sosyal Bilgiler Bölümü için 101, Türkçe Bölümü için 115, Fen ve Tabiat Bölümü için 220, Matematik Bölümü için 241 öğrenci sınava girmiştir. Sınavı başarıyla geçen öğrencilerden Sosyal Bilgiler ve Türkçe Bölümlerine; 25 yatılı, 6 gündüzlü, Matematik, Fen ve Tabiat Bölümlerine; 85 yatılı, 18 gündüzlü öğrenci yerleşmiştir.⁹¹

Okul 1973 tarihine kadar 2.213 mezun vermiştir. Aynı senede okulda 508 yatılı, 147 gündüzlü olmak üzere 655 öğrenci kayıtlıdır.⁹² Okulun öğrenci sayıları arttığı gibi öğretmen sayıları da giderek artmıştır. Hoca sayısı 1966-67 döneminde 27 iken⁹³ 1973 yılında 44'e çıkmıştır.⁹⁴ Hoca kadrosu ilerleyen yıllarda da genişlemeye devam etmiştir.

1973-1974 öğretim yılında Fen ve Tabiat Bölümüne; 36 erkek, 1 kız, Matematiğe; 36 erkek, 3 kız, Türkçeye; 76 erkek, 6 kız, Sosyal Bilgilere; 79 erkek öğrenci kayıt yaptırmıştır.⁹⁵

⁸⁸ ..., *Yüksek Öğretim 1967-70*), Devlet İstatistik Enst., Ankara 1972, s. 43, 74, 96.

⁸⁹ Agy.

⁹⁰ "Madde 7 — Eğitim Enstitülerine alınma şartları şunlardır: a) Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olmak; (Yabancı Devlet Tabiyetinde olanlar Millî Eğitim Bakanlığının izni ile kabul edilirler)". *Resmî Gazete*, 16.06.1969, s. 4.

⁹¹ *Alkım*, 15.10.1970, s. 24.

⁹² *Bursa Yıllığı*, 1973, s. 100.

⁹³ ..., *Bülteni*, sayı: 1, 01.04.1966, s. 3.

⁹⁴ *Bursa Yıllığı*, 1973, s. 100.

⁹⁵ ..., (*Yüksek Öğretim 1970-74*), s. 47.

1974-75 döneminde açılmış olan Resim Bölümü için ilk yıl 59 öğrenci alınmıştır. Bu öğrencilerin 30'u gündüzcü, 29'u akşamcıdır. Bu dönemde Resim-İş Bölümünde yedi öğretmen görev yapmıştır.⁹⁶

Tablo 8. 1978-1981 Yılları Arasındaki Öğretmen Sayıları⁹⁷

Dönem	Hoca Sayısı		
	Kadın	Erkek	Toplam
1978-1979	19	99	118
1979-1980	2	66	68
1980-1981	3	61	64

Tabloda da görüldüğü üzere Enstitünün hoca kadrosu 1978 döneminde iyi bir seviyeye ulaşmıştır. Bu rakam yukarıda bahsi geçen diğer yıllardaki hoca sayılarına göre bir hayli fazladır. Muhtemelen Enstitülerin bu dönemlerde başlamış olan dönüşümleri Okulu etkilemiştir. Çünkü Okulun 118 hocası varken bir sonraki sene 68 hocası kalmıştır.⁹⁸

Enstitü 1981-1982 döneminde Yüksek Öğretmen Okuluna⁹⁹ dönüştürülmüştür. Bu dönemden itibaren Okula yeni öğrenci alınmaya başlanmıştır. 184 erkek, 207 kız talebenin birinci sınıfa kaydı yapılmıştır. Yeniden şekillendirilen okula 50 erkek ve 3 bayan öğretmene görev verilmiştir.¹⁰⁰

Okul-Öğrenci Gerginliği

Eğitim Enstitüsü öğrencileri bir Talebe Cemiyeti kurmuşlardı. Bu topluluk 11.10.1967'de okulun öğretim elemanlarını eleştiren bir bildiriye sokakta dağıtmıştır. Bildiride hoca kadrosu suçlanmıştır. Öğretim görevlileri

⁹⁶ M. Cahit, Onur, "Resim-İş Bölümü Açılırken", *Alkım*, sayı: 58, 15.05.1975, Bursa Eğitim Enstitüsü, s. 23-24.

⁹⁷ *Millî Eğitim İstatistikleri (Yüksek Öğretim 1978-79)*, Devlet İstatistik Enst., Ankara 1980, s. 23, 31; *Millî Eğitim İstatistikleri (Yüksek Öğretim 1979-80)*, Devlet İstatistik Enst., Ankara 1981, s. 25; *Millî Eğitim İstatistikleri (Yüksek Öğretim 1980-81)*, Devlet İstatistik Enst., Ankara 1982, s. 44.

⁹⁸ Agy.

⁹⁹ *Bursa Marmara*, 09.10.1980, s. 1; *Milletindir Hâkimiyet*, 05.10.1980, s. 1, 6.

¹⁰⁰ *Millî Eğitim İstatistikleri (Yüksek Öğretim 1974-78)*, Devlet İstatistik Enst., Ankara, (t.y.), s. 20; ..., *Yüksek Öğretim 1978-79*, s. 9; ..., *Yüksek Öğretim 1979-80*, s. 10-11; ..., *Yüksek Öğretim 1980-81*, s. 10-11, 44; *Millî Eğitim İstatistikleri (Yüksek Öğretim 1981-82)*, Devlet İstatistik Enst., Ankara 1980, s. 12, 32, 47.

ise bu bildiriye karşı bildiri yayınlamıştır. Öğrencilerin dağıttığı bildirinin metni bulunamamıştır. Ancak hocaların yayınladığı karşı bildirinin bilgisine ulaşıldığından öğrenciler tarafından eleştirilen konular tespit edilmiştir. Bahsi geçen senedeki açılış töreninde Talebe Birliği Başkanı'na söz hakkı verilmemesi, öğretmenlerin öğrencilere kin güderek onları derslerden bırakması, sınıf geçme konusunda Enstitü yönetiminin baskısının olması öğrencilerin isnatlarını oluşturmuştur. Öğretim görevlileri ise bu iddialara karşı çıkmıştır. Talebe Birliği Başkanı'nın açılış töreninden önce adını konuşmacı olarak yazdırmadığını, törende konuşmak istediğinde programı aksatmış olacağından kendisine izin verilmediği, ayrıca hocaların hiçbir talebeye kindar bakmadıklarını, eğer söz konusu durum öyle olsaydı birinci sınıf öğrencilerinin %95'inin ikinci sınıfa geçmesi, ikinci sınıfa geçen 297 öğrencinin 248'inin son sınıfa geçmesi mümkün olmazdı diye hocalar tarafından kamuoyu bilgilendirilmiştir. Enstitü yönetiminin ise sınıf geçme konusunda bir etkisinin olmadığı, bunun ilgili öğretmenler komisyonunun yetkisinde olduğu vurgulanmış ve Talebe Birliği Başkanı'nın üç dersten kalmış olduğu için böyle suçlamalar yapılmış olduğunu belirtmişlerdir.¹⁰¹

Öğrenci cemiyetinin yaptığı en dikkat çekici işi 4-9 Kasım 1968 tarihlerinde yapılması planlanmış olan boykottur.¹⁰² Boykot başlayınca Enstitü tatil edilmiştir. İlk etapta Enstitüdeki 457 öğrencinin 120'si eyleme katılmadıklarına dair dilekçe vermiştir.¹⁰³

Boykotun ikinci gününde ise 10 öğrenci daha boykota katılmayacağını bildirmiş böylelikle katılmayanların sayısı 130'a çıkmıştır. Enstitü yönetimi boykota katılmak istemeyenlerin sayısının artacağını ve 300'ü bulacağını düşünmüştür. Bakanlık tarafından ise tatil edilen Enstitüde boykot yapmayanlar için bir dersane açılıp ders yapmaya devam edilmesi düşünülmüştür.¹⁰⁴ Üçüncü gün ise eyleme katılmayacağını açıklayan öğrenci sayısı 142'ye çıkmıştır.¹⁰⁵ 8 Kasımda ise boykota katılmayanların sayısı 165'e yükselmiştir. Bu tarihli gazetede çıkan habere göre Enstitü yönetimi bu olayların gizli bir el tarafından yürütüldüğü suçlamasını getirmiştir.¹⁰⁶

10 Kasım tarihli bir haberde verilen bilgiye göre Eğitim Enstitüsüne isimsiz bir mektup gönderilmiş ve bu mektupta boykotun 11 Kasım'da

¹⁰¹ *Bursa Hâkimiyet*, 15.09.1967, s. 1, 4.

¹⁰² *Bursa Hâkimiyet*, 30.10.1968, s. 6; 04.10.1968, s. 1, 6.

¹⁰³ *Bursa Hâkimiyet*, 05.10.1968, s. 1.

¹⁰⁴ *Bursa Hâkimiyet*, 06.10.1968, s. 1.

¹⁰⁵ *Bursa Hâkimiyet*, 07.10.1968, s. 1.

¹⁰⁶ *Bursa Hâkimiyet*, 09.10.1968, s. 1, 6.

bitmiş olacağı söylenmiştir. Haberde, Enstitü yönetimiyle bir görüşme yapıldığını ve Enstitünün bu mektubu doğruladığını fakat yönetimin imzasız olan bu mektubu ciddiye almadıklarını yazmışlardı. Üstelik yönetim, 11 Kasım'da derslere başlanacağı ve boykot yapanların devamsız sayılacağı şeklinde tehditkâr bir açıklama yapmıştır.¹⁰⁷

Boycot planlandığı gibi 4-9 Kasım takvimini aşmıştır. 11 Kasımda eylemsiz öğrencilerin sayısının 165'e çıkmıştır. Okul idaresi eyleme katılmayanların izinli olduğunu açıklamıştır. Okula gelip izin belgelerini imzalayanların memleketlerine gitmelerine müsaade edilmiştir. Bu uygulamayla birlikte eylem yapanların tam sayısının tespit edilmesi ve olası bir durumda da eylemden vazgeçenlerin sayısının artırılması hedeflenmiştir.¹⁰⁸ 12 Kasım'da Enstitü derslere tekrar başlamıştır. Eylemden vazgeçen öğrencilerin sayısının 230 olarak verildiği bir haberde, yönetimin Bakanlık'tan tekrar derse başlanması konusunda artan öğrenci sayısı sayesinde izin aldığı ve boykotu sürdürecektik öğrencilerin ise daha önce vurgulandığı¹⁰⁹ gibi devamsız sayılacağı bilgisi verilmiştir.¹¹⁰ Sonuç olarak Bakanlığın emri ile 4 Kasım'dan itibaren başlayan tatil, 12 Kasım'da derslerin başlanmasıyla sona ermiştir.¹¹¹

Enstitüde 1975 yılında öğrenciler tarafından siyasi nitelikli dernekler olan Ülkü Ocağı, Sosyal Demokrasi Derneği ve Devrimci Öğrenci Örgütü kurulmuştur.¹¹² Bu durum Enstitü içerisinde bir takım olaylara sebep olmuştur. 15 Ocak 1975 tarihli Hâkimiyet gazetesine yansıyan olayda farklı görüşteki iki dernek olan Bursa Yüksek Öğrenim Kültür Derneği mensubu ve Ülkü Ocakları mensubu öğrenciler arasında kavga çıkmıştır. Olaylar sonucu öğrenciler yaralanmış, bir grup öğrencide Enstitüyü işgal etmiştir. Olaylardan dolayı okul 4 gün tatil edilmiştir.¹¹³ Aynı gruplar bu defa 21 Kasım'da çatışmışlardır. Kantine Alparslan Türkeş'in posterinin asılmasının

¹⁰⁷ *Bursa Hâkimiyet*, 10.10.1968, s. 1, 6.

¹⁰⁸ *Bursa Hâkimiyet*, 11.10.1968, s. 1, 6.

¹⁰⁹ 11 Kasım'daki haberde, eylemi sürdürenlerin devamsız sayılma ihtimali üzerine durulmuş 12 Kasım'da ise bunun gerçekleştirilme kararı alınmıştır. Bu haberlerden sonra enstitüden devamsızlıktan atılan öğrenci haberine rastlanılmamıştır.

¹¹⁰ *Bursa Hâkimiyet*, 12.10.1968, s. 1, 6; Okulda olaylar farklı tarihlerde de devam etmiştir. *Bursa Hâkimiyet*, 15.01.1975, s. 1; *Bursa Hâkimiyet*, 21.10.1975, s. 1; *Bursa'nın Sesi*, 05.06.1976, s. 1; 20.07.1976, s. 1; *Milletindir Hâkimiyet*, 09.01.1980, s. 1, 6.

¹¹¹ Hilmi Serim, "Bursa Eğitim Enstitüsü'nden Haberler", *Alkam*, Bursa Eğitim Enstitüsü, sayı: 9, 15.12.1968, s. 24.

¹¹² *Alkam*, Bursa Eğitim Enstitüsü, sayı: 26, 15.05.1970, s. 24.

¹¹³ *Bursa Hâkimiyet*, 15.01.1975, s. 1.

ardından patlak veren olayların sonucu yaralanmalar olmuştur. Kültür Derneği üyeleri bu olaylardan okul müdürü Yusuf Beyzadeoğlu'nu sorumlu tutmuştur.¹¹⁴ Öğrenciler arasındaki bu tip kavgaların en dikkat çekici hususu her grubun karşı tarafı ve onların okulda bulunması sebebiyle yöneticileri suçlamış olmalarıdır.¹¹⁵

Sosyal Faaliyetler

Her eğitim kurumu gibi Bursa Eğitim Enstitüsünde de çeşitli sportif faaliyetlerde bulunulmuştur. Öğrenciler tarafından voleybol, futbol ve basketbol gibi takım sporları yapılmıştır. Ayrıca öğrenciler bireysel sporlar da ilgi göstermiştir. Enstitü öğrencilerinden Mehmet Sancak halter müsabakalarında üniversiteler, akademi ve yüksekokullar Türkiye birinciliği ve orta ağır sıklıkta Türkiye genelinde birinci olmuştur. Fen ve Tabiat Bilgisi öğrencilerinden Lütfi Özyürek taekwondo dalında üniversiteler, akademi ve yüksekokullar üçüncüsü olmuştur.¹¹⁶

Öğretmen adaylarının gittikleri okullardaki eğitsel kollarda daha verimli çalışabilmeleri için çeşitli kulüpler açılması düşünülmüştür. Folklor, amatör sinema ve fotoğraf, tiyatro, amatör Türk müziği, amatör Batı müziği, amatör spor, turizm ve eski eserler, satranç ve yabancı diller kulüpleri açılması tasarlanmıştır. Bu kulüplerden en erken faaliyete geçenlerden biri tiyatro kulübü olmuştur. Kulüp, ilk oyunu olan, Tarık Buğra'nın "Ayakta Durmak İstiyorum" adlı oyununu Ankara Devlet Tiyatrosunda sahnelemiştir.¹¹⁷ Daha sonra ise okulda Folklor Kulübü, Halk Müziği Kulübü, Klasik Türk Müziği Kulübü, Hafif Batı Müziği Kulübü faaliyete geçmiştir.¹¹⁸

1967'de kitap kulübü kurulmuştur. Kulüp okulun öğrenci, öğretmen ve memurlarına kitap sağlamak amacıyla kurulmuştur. İlk yöneticileri Ramazan Karagöz (başkan), Musa Turan (muhasip), Ahmet Gözen (sekreter) idi. Kulüp yayınevleriyle okuyucu arasında aracı gibi çalışmıştır. Üyeler bir

¹¹⁴ Bursa Hâkimiyet, 21.10.1975, s. 1.

¹¹⁵ Bursa'nın Sesi, 05.06.1976, s. 1; 20.07.1976, s. 1; Milletindir Hâkimiyet, 09.01.1980, s. 1, 6.

¹¹⁶ Bursa Hâkimiyet, 14.12.1967, s. 4; 19.12.1967, s. 4; *Alkım*, "Bursa Eğitim Enstitüsü'nden Haberler", Bursa Eğitim Enstitüsü, sayı: 33, 15.12.1970, s. 24; Bursa'nın Sesi, 10.12.1976, s. 4; 15.12.1976, s. 3; *Alkım*, "Bursa Eğitim Enstitüsü'nden Haberler", Bursa Eğitim Enstitüsü, sayı: 53, 15.02.1974, s. 27; *Alkım*, "Bursa Eğitim Enstitüsü'nden Haberler", Bursa Eğitim Enstitüsü, sayı: 54-55, 15.05.1974, 15.08.1974, s. 23.

¹¹⁷ Hilmi Serim, "Bursa Eğitim Enstitüsü'nden Haberler", *Alkım*, Bursa Eğitim Enstitüsü, sayı: 10, 15.05.1969, s. 23.

¹¹⁸ *Alkım*, Bursa Eğitim Enstitüsü, sayı: 26, 15.05.1970, s. 24.

ders yılı boyunca aidat öder ve bu aidatlar her ayın ilk günü verilirdi. Kulüp çeşitli yayınevlerinden kitap kataloglarını ve yapacağı indirimleri öğrenir. Üyeler bu kataloglardan istedikleri kitapları seçerlerdi. Yalnız istenen kitapların toplam ücreti aidatın toplamı kadar olmalıydı. Böylelikle kulüp üyeler için toptan kitap alarak üyelerin istedikleri kitapları taksitle ödemesini sağlamaktaydı. Öğrenciler, bu kulübe büyük rağbet etmiştir.¹¹⁹ Kulüp 1968'de 528 üyeye ulaşmıştır.¹²⁰

1965 senesi içerisinde Enstitüde bir radyo kurulmuştur. Sınav dönemleri talebenin yoğunluğundan dolayı tatile giren radyo¹²¹ teknik olarak 250 km mesafelik bir alanda yayın yapabilecek kapasiteye sahipti. Radyonun günlük programları bir öğretmen nezaretinde öğrenciler tarafından yürütülmüştür. Radyoda Türk müziği, Batı müziği, şiir saati, edebiyat saati, tercüme saati, fen saati, haberler, trafik ve hava durumu gibi yayınlar yapılmıştır.¹²²

Mektupla Öğretim

1974 yılında bütün lise mezunlarına yükseköğretim yaptırmayı vaat eden dönemin Hükümeti, Mektupla Yüksek Öğretim denen uygulamayı başlatmıştır.¹²³ Bursa Eğitim Enstitüsü 1974'te Mektupla Öğretim için kayıt almaya başlamış, 1975 yılında ise öğretime başlamıştır. İlk etapta Bursa Eğitim Enstitüsüne 4.150 kişilik kontenjan ayrılmış,¹²⁴ fakat bu 4.150 kişilik kontenjanın tamamı dolmamıştır.¹²⁵ Açılan kontenjana ilk olarak 2.535 öğrenci kaydolmuş ama ortaya çıkan eksiklikten dolayı Bakanlık tarafından Türkiye çapında ikinci kez kontenjan açılmıştır. Böylelikle kontenjan doldurulmaya çalışılmıştır. Fakat 4.150 kişilik kontenjan tamamen doldurulamamıştır.¹²⁶

¹¹⁹ Bursa Eğitim Enstitüsü Haberler Bülteni, sayı: 5, 01.01.1967, s. 2.

¹²⁰ Hilmi Serim, "Bursa Eğitim Enstitüsü'nden Haberler", *Alkam*, Bursa Eğitim Enstitüsü, sayı: 3, 15.8.1968, s. 24.

¹²¹ Hilmi Serim, "Bursa Eğitim Enstitüsü'nden Haberler", *Alkam*, Bursa Eğitim Enstitüsü, sayı: 10, 15.05.1969, s. 23.

¹²² Hilmi Serim, "Bursa Eğitim Enstitüsü'nden Haberler", *Alkam*, Bursa Eğitim Enstitüsü, sayı: 14, 15.05.1969, s.24.

¹²³ Yahya Akyüz, *Türk Eğitim Tarihi (M.Ö.1000-M.S. 2013)*, PEGEM, 25. Baskı, Ankara, s. 391.

¹²⁴ *Bursa Hâkimiyet*, 13.12.1974, s. 1.

¹²⁵ *Bursa Hâkimiyet*, 13.12.1974, s. 1; 01.02.1975, s. 1; 29.09.1975, s. 1.

¹²⁶ *Alkam*, "Bursa Eğitim Enstitüsü'nden Haberler", Bursa Eğitim Enstitüsü, sayı: 57, 15.02.1975, s. 26.

Mektupla Öğretime 500 liralık zorunlu bir kayıt ücreti konulmuştur. Bu ücret sınıf geçen öğrencilere her yıl için geçerli olmuştur. Sınıf tekrarına kalanlardan ise tekrar edecekleri sınıf için 250 lira ücret talep edilmiştir.¹²⁷ İlk etapta kayıt yaptıran 2.535¹²⁸ öğrencinin, kitapçıklar halinde düzenlenen ders kitaplarının ilk fasikülleri öğrencilere 6 Ocak'ta gönderilmeye başlanmıştır.¹²⁹ 9-12 Haziran 1975 tarihlerinde test sınavına katılan adaylardan başarılı olanlar yaz ayında uygulama yapmak için çağrılmışlardır.¹³⁰

Tablo 9. Bursa Eğitim Enstitüsünün 1974-1975 Öğretim Yılındaki Mektupla Öğretim Öğrencileri¹³¹

Bölümler ve Yüzdeler	Mat.	%	Fen	%	Türkçe	%	Sos.	%	Toplam	%
Kayıtlı Öğrenciler	1004	100	932	100	778	100	756	100	3470	100
Teorik Sınava Girenler	714	71	711	76	625	80	634	84	2684	77
Yaz Uygulaması Dersine Çağrılanlar	99	10	88	9	210	27	188	25	585	17
İkinci Sınıfa Geçenler	74	7	50	5	109	14	159	21	392	11

Tablo 9'da da görüldüğü üzere Mektupla Öğretime talipli kişi sayısı bir hayli fazladır. Fakat bir üst sınıfa geçmeyi başaranların sayısı çok düşüktür. Öğrencilerin ancak %11'i ikinci sınıfa geçmeyi başarmıştır.¹³² Bursa Eğitim Enstitüsü öğretmenlerinden Yusuf Beyzadeoğlu, Mektupla Öğretim öğrencilerinin seviyeleriyle ilgili şu değerlendirmeyi yapmıştır; "12 senedir Eğitim Enstitüsü'nde çalışıyorum; Mektupla Öğretim öğrencileri kadar zayıf öğrenci grubuna öğretmenlik yapmadım."¹³³

Mektupla Öğretimin geçici yönetmeliğine göre, Üniversitelerarası Seçme Sınavı'ndan yararlanılmıştır. Eğitim, teorik ve uygulamalı olarak verilmiştir. Teorik derslerden geçenler uygulama dersine katılmaya hak

¹²⁷ *Alkım*, "Bursa Eğitim Enstitüsünden Haberler", Bursa Eğitim Enstitüsü, sayı: 59-60, 15.08-11. 1975, s. 47.

¹²⁸ Gazetede 2547 sayısı verilmiştir. Rakam dışındaki diğer bilgiler Enstitü'nün verdikleriyle örtüşmektedir.

¹²⁹ *Bursa Hâkimiyet*, 29.09.1975, s. 1.

¹³⁰ *Alkım*, 15.08-11. 1975, s. 47.

¹³¹ *Bursa Hâkimiyet*, 29.09.1975, s. 1.

¹³² Agy.

¹³³ Yusuf Z. Beyzadeoğlu, "Mektupla Öğretimin Sonu", *Alkım*, Bursa Eğitim Enstitüsü, sayı: 63-64, 15.08.1976, 15.11.1976, s. 17.

kazanmış demektir. Yayımlanan geçici yönetmeliğe göre bir veya birden fazla dersten kalanlar uygulamaya alınmazdı. Daha sonra bu madde değiştirilerek bir dersten kalanlara uygulamaya geçme hakkı tanınmıştır.¹³⁴

Uygulamaların yaz aylarında yapılması planlanmıştır. Öğrencilere danışman verilmiş ve öğrencilerin bilemedikleri herhangi bir konuyu danışmanlarına yüz yüze sorabilme hakkı tanınmıştır. Öğrencilere derslerin notları kitapçıklar halinde gönderilmiştir. Öğrencilerin okuması uygun görülen kitaplar okul kitaplığında bulundurulmuştur. Ayrıca öğrencilerin Halkevi merkezi kitaplıklarından yararlanabilmesi için Bakanlık tarafından buralara kitap gönderilmesi uygun görülmüştür. Bunların dışında Millî Eğitim satış noktalarından da öğrencilerin kitap temin etmesi mümkün kılınmıştır.¹³⁵

Sınavların genellikle test usulüyle yapılması düşünülmüştür. Sınavlar, biri son sınav olmak üzere senede iki defa ya da sadece sene sonu olmak üzere senede bir kez olarak tasarlanmıştır. Her enstitü hocasının alanıyla ilgili hazırladıkları soruların merkezdeki havuzda toplanıp oradan dağıtılması planlanmıştır. Uygulama ise hocanın proje vermesi ya da hocayla yüz yüze yapılan çalışmalar şeklinde düzenlenmiştir.¹³⁶ Yönetmelikçe tespit edilen uygulamalarda öğretmenlik stajı ile ilgili herhangi bir bilgiye rastlanılmamıştır. Bu durum Mektupla Öğretimde stajın yer almadığı kanaatine yönlendirmektedir. Bir öğretmenin kendini mesleğine hazırlamasının en etkili yollarından biri öğretmenlik uygulamasıdır. Nitekim okullarda uygulamanın staj yaparak değil de sadece hocaların vermiş olduğu projelerle yapılması Mektupla Öğretimin en ciddi sorunlarından biri olarak göze çarpmaktadır.

Mektupla öğrenim gören talebe bir üst sınıfa geçmesi durumunda talebenin isteği doğrultusunda kendisine gece ya da gündüz eğitimine geçme hakkı tanınmıştır. Öğrenci normal eğitime geçmek istemeyip Mektupla Öğretim sürecini sürdürerek programını tamamlarsa diploma almaya hak

¹³⁴ *Resmî Gazete*, Millî Eğitim Bakanlığına Bağlı Mektupla Öğretim Yapan Yüksek Okullar Geçici Genel Yönetmeliği, 11.01.1975, s. 1-3; *Resmî Gazete*, 11 Ocak 1975 Tarih ve 15115 Sayılı Resmî Gazete'de Yayımlanan Millî Eğitim Bakanlığına Bağlı Mektupla Öğretim Yapan Yüksek Okullar Geçici Genel Yönetmeliğinin 6'ncı Maddesinin 1, 9'uncu Maddesinin (d) Fıkrası ile 8, 11, 13 ve 14. Maddelerinin Değiştirilmesi Hakkında Yönetmelik, 18.02.1976, s. 4.

¹³⁵ *Resmî Gazete*, Millî Eğitim Bakanlığına Bağlı Mektupla Öğretim Yapan Yüksek Okullar Geçici Genel Yönetmeliği, 11.01.1975, s. 1-3.

¹³⁶ Agy.

kazanmış olurdu.¹³⁷ Okul müdürü Beyzadeoğlu tarafından bir gazeteye verilen röportaja göre; evli ve dul olanlar, resmi ve özel işlerde çalışanlar Enstitünün normal eğitimine alınmamıştır. Fakat bu tarz durumlar mektupla eğitim için bir engel teşkil etmemiştir.¹³⁸ Keza röportajdan sonraki bir tarihte çıkmış olan yönetmelikle de bu yönde karar alınmıştır. Muhtemelen yönetmelik yayınlanmadan önce uygulama esasları Bakanlık tarafından kurumlara bildirilmiştir. Ayrıca hem gece eğitimi hem de Mektupla Öğretim için herhangi bir yerde görevli olmak sorun teşkil etmemiştir. Enstitünün normal eğitim süreci için belirlenmiş olan 30 yaş ve Beden Eğitimi Bölümü için ise olan 25 yaş şartı¹³⁹ Mektupla Öğretim ile ilgili yönetmeliğin içerisine konulmamıştır.¹⁴⁰ Mektupla Öğretimin, enstitülerin Matematik, Fen, Sosyal Bilgiler, Türkçe, Yabancı Diller (İngilizce, Almanca, Fransızca), Beden Eğitimi, Müzik, Resim-İş Bölümlerinde verilmesi kararlaştırılmıştır.¹⁴¹

Hızlandırılmış Program

1970'li yıllardaki siyasi olaylar nedeniyle okulların olağan eğitim-öğretim dönemleri sık sık aksamış, binlerce öğrenci eğitimini sürdürememiştir. Eğitim enstitüleri de bu durumdan etkilenmiştir. Bu aksaklıkları çözmek için 1978'de Hızlandırılmış Program uygulanmıştır. 18 Temmuz 1978 tarihli yönetmelikle yüksekokullarda Hızlandırılmış Programın nasıl yapılacağı Millî Eğitim Bakanlığı tarafınca belirlenmiştir.¹⁴² Aynı tarihlerde Bursa Eğitim Enstitüsünde de Hızlandırılmış Program uygulanmaya başlanmıştır.

Yönetmelik programın amacını şu şekilde açıklamıştır;

“Madde 2 — Çeşitli nedenlerle öğretim yapılamadığı için bir süre kapalı kalan ya da zamanında açılmayan yüksek okullarda öğrenim yapılamayan sürede okutulması gereken derslerin tamamlanması; öğrencilerden: öğrenim özgürlüğü ve can güvenliği bulunmadığı gerekçesiyle bu okullara devam edemiyerek sınıfta kalan yahut kayıtları silinenlerden öğrencilik hakları geri verilen ya da bu okullara girmeye hak kazandıkları halde bu hakları daha sonra kendilerine tanınanların öğretim bakımından kaybettikleri zamanın kazandırılması amacıyla uygulanmasına

¹³⁷ Agy.

¹³⁸ Olay Tan, “Mektupla Öğrenim Bu Yıl Başlıyor”, *Bursa Hâkimiyet*, 26.09.1974, s. 2.

¹³⁹ *Resmî Gazete*, 16.06.1969, s. 4.

¹⁴⁰ *Resmî Gazete*, 30.11.1974, s. 13.

¹⁴¹ Tan, s. 2.

¹⁴² *Resmî Gazete*, Millî Eğitim Bakanlığına Bağlı Yüksek Okullar Hızlandırılmış Programlar Yönetmeliği, 18.07.1978, s. 6-8.

Bakanlıkça karar verilen hızlandırılmış programların esasları bu yönetmelikle saptanır.”¹⁴³

Hızlandırılmış Programdaki bir dersin dönemlik saati, normal bir programdaki bir dersin dönemlik ders saatine oranla %50 den az olmaması uygun görülmüştür. Ayrıca istenilen bilgi, beceri, tutum ve davranışların öğrencilere kısa sürede ve etkili bir şekilde kazandırılması amaçlanmıştır. Bir ders süresi 50 dakika olarak belirlenmiştir. Derslerin haftalık programa yayılmasının yanında, kendilerine ayrılan süreden az olmamak şartıyla bir defada yoğunlaştırılmış olarak yapılmasına izin verilmiştir. Ayrıca programların sene başlarında, içerisinde, sonunda, yarıyıl ve yaz tatilinde açılmasına izin verilmiştir. Derslerin, uygulamaların ve sınavların, akşam saatlerinde, cumartesi ve pazar günlerinde yapılmasına imkân verilmiştir. Sınav, devam usulleri, staj vb. konular okulların kendi yönetmeliklerindeki uygulamalara bırakılmıştı.¹⁴⁴

SONUÇ

Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesinin selefi olan Bursa Eğitim Enstitüsü 1958 yılında açılmıştır. Bursa Eğitim Enstitüsünün, ilk açılan eğitim enstitülerinden biri olarak Türkiye'nin öğretmen ihtiyacını karşılamada değerli katkı sağladığı aşikârdır. Okul, açıldığı yıldan itibaren bina yeterliliği ve öğretmen, öğrenci sayılarında önemli gelişmeler göstermiştir. Bakanlıkça yapılan açıklamada Bursa Eğitim Enstitüsü diğer enstitülerden daha başarılı olduğu ortaya çıkmıştır. Okulun hocaları öğrencilerini iyi bir şekilde yetiştirebilmek için çeşitli eğitimlere katılmış ve kendilerini donanımlı hale getirmeye çalışmışlardır.

Enstitüde öğrencilerin sosyal gelişimine katkıda bulunabilecek sportif faaliyetler gerçekleştirilmiş ve eğitsel kollara önem verilmiştir. Bu tip faaliyetlere, öğrencilerin kişisel gelişimleri ve öğretmenlik mesleğinin gelişimi bakımından önem verilmiştir. Böylelikle öğretmen adaylarına görev yapmaya başladıklarında gittikleri okullarda benzer uygulamaları yapmaları için alışkanlık kazandırılmaya çalışılmıştır.

Bir öğretmenin öğrencilerine söylediği en değerli nasihatlerden biri olan “çocuklar kitap okuyun” sözlerinin fiiliyata geçmesi için öğretmen yetiştiren kurumların içerisinde kütüphaneler ve kitapların var olması çok önemlidir. Enstitünün 1977 senesinde 17.840 adet kitaba sahip olması

¹⁴³ Agy, s. 7.

¹⁴⁴ Agy.

Enstitüde ciddi bir kitap kültürü olduğunun göstergesidir. Hatta Okulun bünyesinde bir kitap kulübü kurulmuştur. Bu kulüp öğretmen adaylarının kendine ait kitapları olması için önemli çalışmalar yapmıştır.

Türkiye'nin siyasi durumundan eğitim kurumları da etkilenmiştir. Belki de siyasetten en çok etkilenen kurumların başında eğitim kurumları gelir. Politika kendine destekçi aradığı zaman ilk önce okullara bakar. Bursa Eğitim Enstitüsü de Türkiye'nin siyasi konjonktüründen etkilenmiş, öğretmen adayları bir öğretmene yakışmayacak şekilde farklı görüşe sahip olan başka bir meslektaşına tahammülsüzlük göstermişlerdir.

Öğrenciler arasındaki huzursuzluğun dışında öğretmenlik mesleğini etkileyen başka olaylarda gerçekleşmiştir. Öğretmen yetiştirmenin en üzücü uygulamalarından olan Mektupla Öğretim ve Hızlandırılmış Programla öğretmen açığı giderilmeye çalışılmıştır. Bu gibi programların dayanağı ise siyasi koşullar dolayısıyla okullardan mezun verilememesi ve zaten olan öğretmen açığının gittikçe derinleşmesidir. Bursa Eğitim Enstitüsünde de bu iki uygulama gerçekleştirilmiştir. Hatta okulun hocalarından Yusuf Beyzadeoğlu Mektupla Öğretimde kaliteli öğrencilerin olmadığı yönünde ağır eleştirilerde bulunmuştur.

Bursa Eğitim Enstitüsü ilk açılan enstitülerden olmasının yanında Bursa'da açılan ilk yüksek eğitim kurumudur. Türkiye'ye 23 yıl Eğitim Enstitüsü, 1 yıl Yüksek Öğretmen Okulu olarak hizmet etmiş olan Bursa Eğitim Enstitüsü YÖK kanunu ile 1982 yılında Uludağ Üniversitesine bağlı olarak Eğitim Fakültesine dönüştürülmüş ve bugüne kadar on binlere varan öğretmen yetiştirme hizmetini yerine getirmiştir.

KAYNAKLAR

- Akyüz, Yahya, *Türk Eğitim Tarihi (M.Ö.1000-M.S. 2013)*, PEGEM, 25. Baskı, Ankara.
- Alkam* "Bursa Eğitim Enstitüsü'nden Haberler", Bursa Eğitim Enstitüsü, sayı: 6, 15.09.1968; sayı: 4-5, 15.07-08. 1968; sayı: 18, 15.09-08. 1969; sayı: 25, 15.04.1970; sayı: 26, 15.05.1970; sayı: 31, 15.10.1970; sayı: 33, 15.12.1970; sayı: 53, 15.02.1974; sayı: 54-55, 15.05.1974, 15.08.1974; sayı: 57, 15.02.1975; sayı: 59-60, 15.08-11. 1975; sayı: 66, 15.05.1977.
- Altıntaş, Salih, "Okulumuzun Kitaplığı", *Alkam*, Bursa Eğitim Enstitüsü, sayı: 66, 15.05.1977.
- Beyzadeoğlu, Yusuf Z., "Mektupla Öğretimin Sonu", *Alkam*, Bursa Eğitim Enstitüsü, sayı: 63-64, 15.08.1976, 15.11.1976.

Birinci, Turan, “Veda Ediyorum”, *Alkım*, Bursa Eğitim Enstitüsü, sayı: 31, 15.09.1970.

Bursa Yıllığı, 1973.

Duman, Tayyib, *Türkiyede Ortaöğretime Öğretmen Yetiştirme (Tarihi Gelişimi)*, MEB, İstanbul 1991.

Gültekin, Mücahit, “Eğitim Enstitüleri ve Reform”, *Alkım*, Bursa Eğitim Enstitüsü, sayı: 4-5, 15.07.1968-15.18.1968.

Bursa Hâkimiyet, 15.09.1967; 14.12.1967; 19.12.1967; 04.10.1968; 05.10.1968; 06.10.1968; 07.10.1968; 09.10.1968; 10.10.1958; 11.10.1968; 12.10.1968; 30.10.1968; 13.12.1974; 26.07.1974; 01.08.1974; 06.08.1974; 15.01.1975; 01.02.1975; 29.09.1975; 21.10.1975; 04.08.1982.

Ataeli, 24.07.1958.

Bursa Eğitim Enstitüsü Haberler Bülteni, sayı: 1, 01.04.1966; sayı: 3, 01.06.1966; sayı: 4, 01.12.1966; sayı: 5, 01.01.1967; sayı: 8, 01.04.1967; sayı: 10, 01.11.1967.

Bursa'nın Sesi, 05.06.1976; 06.07.1976; 10.07.1976; 12.07.1976; 20.07.1976; 10.12.1976; 15.12.1976.

Bursa Marmara, 09.10.1980.

Haber, 23.12.1974; 26.02.1974.

Karamuk, Ziya, *Cumhuriyetin 50. Yılında Millî Eğitimimiz*, MEB, İstanbul 1973.

Kavcar, Cahit, “Tarihe Karışan Bir Öğretmen Yetiştirme Modeli: Yüksek Öğretmen Okulu”, *Ankara Üni. Eğitim Bil. Fak. Der.*, 15, sayı: 1, 1982.

Milletindir Hâkimiyet, 05.10.1980; 09.01.1980.

Millî Eğitim İstatistikleri (Millî, Halk, Çocuk, Üniversite ve Okul Kütüphaneleri 1959-1968), Devlet İstatistik Enst., Ankara 1972.

_____, *(Yüksek Öğretim 1967-70)*, Devlet İstatistik Enst., Ankara 1972.

_____, *(Yüksek Öğretim 1970-74)*, Devlet İstatistik Enst., Ankara 1977.

_____, *(Yüksek Öğretim 1974-78)*, Devlet İstatistik Enst., Ankara, (t.y.).

_____, *(Yüksek Öğretim 1978-79)*, Devlet İstatistik Enst., Ankara 1980.

_____, *(Yüksek Öğretim 1979-80)*, Devlet İstatistik Enst., Ankara 1981.

_____, *(Yüksek Öğretim 1980-81)*, Devlet İstatistik Enst., Ankara 1982.

_____, *(Yüksek Öğretim 1981-82)*, Devlet İstatistik Enst., Ankara 1980.

Milliyet, 06.02.1978; 16.03.1978.

Onur, M. Cahit, “Resim-İş Bölümü Açılırken”, *Alkım*, sayı: 58, 15.05.1975, Bursa Eğitim Enstitüsü.

Öztürk, Cemil, *Atatürk Devri Öğretmen Yetiştirme Politikası*, TTK Yay., Ankara 1996.

Resmî Gazete, Eğitim Enstitüsü Yönetmeliği, 16.06.1969.

_____, Eğitim Enstitüsü Yönetmeliğinin 7/b, 8, 9, 18/h Maddeleri İle Fiş Dilekçedeki Not 2 ve 3’ün Değiştirilmesi Hakkında Yönetmelik, 13.03.1971.

_____, Eğitim Enstitüsü Yönetmeliğinin 2’nci Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında Yönetmelik, 13.03.1971.

_____, Eğitim Enstitüsü Yönetmeliğinin 7’nci Maddesinin (c) Fıkrasının Değiştirilmesi Hakkında Yönetmelik, 01.02.1974.

_____, Eğitim Enstitüsü Yönetmeliğinin 2 ve 48’inci Maddelerinin Değiştirilmesi Hakkında Yönetmelik, 12.03.1974.

_____, Üniversitelere Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi Yönetmeliği, 19.11.1974

_____, 16 Haziran 1969 tarih ve 13224 sayılı Resmî Gazete’de Yayımlanan Eğitim Enstitüsü Yönetmeliğinin Değişik Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Geçici Bir Madde Eklenmesi Hakkında Yönetmelik, 30.11.1974.

_____, Millî Eğitim Bakanlığına Bağlı Mektupla Öğretim Yapan Yüksek Okullar Geçici Genel Yönetmeliği, 11.01.1975.

_____, Millî Eğitim Bakanlığına Bağlı Öğretmen Yetiştiren Yüksek Dereceli Okullar ile İstanbul Devlet Tatbikî Güzel Sanatlar Yüksek Okulunun Yönetmeliklerinde Öngörülen Öğrenci Kayıt ve Kabul İşlerine Ait Hükümlerin, Üniversitelerarası Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi ile Millî Eğitim Bakanlığınca Her Yıl Yeniden Tespit Edilecek Esaslar Dahilinde Uygulanması Hakkında Yönetmelik, 14.04.1975.

_____, 11 Ocak 1975 Tarih ve 15115 Sayılı Resmî Gazete’de Yayımlanan Millî Eğitim Bakanlığına Bağlı Mektupla Öğretim Yapan Yüksek Okullar Geçici Genel Yönetmeliğinin 6’ncı Maddesinin 1, 9’uncu Maddesinin (d) Fıkrası ile 8., 11., 13. ve 14. Maddelerinin Değiştirilmesi Hakkında Yönetmelik, 18.02.1976.

_____, Millî Eğitim Bakanlığına Bağlı Öğretmen Yetiştiren Yüksek Dereceli Okullar ile İstanbul Devlet Tatbikî Güzel Sanatlar Yüksek Okulunun Yönetmeliklerinde Öngörülen Öğrenci Kayıt ve Kabul İşlerine Ait Hükümlerin, Üniversitelerarası Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi ile Millî Eğitim Bakanlığınca Her Yıl Yeniden Tespit Edilecek Esaslar Dahilinde Uygulanması Hakkında Yönetmeliğin Bazı Maddelerinin

Değiştirilmesi ve Bir Maddesinin Yürürlükten Kaldırılması Hakkında Yönetmelik, 22.10.1977.

_____, Yüksek Öğretim Kanunu, 06.11.1981.

_____, Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında Kanun Hükmünde Kararname, 20.07.1982.

_____, Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Yüksekokulu Öğrenci -Eğitim-Öğretim ve Sınav- Yönetmeliği, 20.07.1983.

Serim, Hilmi, “Bursa Eğitim Enstitüsü’nden Haberler”, *Alkım*, Bursa Eğitim Enstitüsü, sayı: 3, 15.8.1968; sayı: 9, 15.12.1968; sayı: 10, 15.05.1969; sayı: 14, 15.05.1969.

Tan, Olay, “Mektupla Öğrenim Bu Yıl Başlıyor”, *Bursa Hâkimiyyet*, 26.09.1974.

Tebliğler Dergisi, 31, sayı: 1508, 24.06.1968; sayı: 1509, 01.07.1968; sayı: 1510, 08.07.1968; sayı: 1511, 15.07.1968.

Yeni Ant, 03.09.1958.

EXTENDED ABSTRACT

Throughout the history of Turkey, a lot of educational institutions have been opened to train teachers since the opening of Darümuallimin (Male Teacher Training College), which was also called Darümuallimin-i Rüşdi, established to train teachers in a modern sense. These institutions were opened in Istanbul first in the Ottoman period. Then they spread across the rural areas of the country. The variety of teacher training institutions increased in the Republic period relative to the Ottoman period. The first example of these institutions was the two-year Middle Teacher Training School opened in Konya in 1926-1927. This school was moved to Ankara later on. Its name was changed into Gazi Institute of Education. Schools were opened in various places after Gazi Institute of Education, which constituted a basis for the institutes of education that were opened to train teachers for middle schools. One of the first institutes opened was Bursa Institute of Education. This school, which was opened in 1958, is the basis of today’s Uludağ University Faculty of Education.

The school was established with two departments: Science and Literature. The first director of the institute was Dr. Halis Özgü. The first building of the school was the building which currently serves as the building of district governorate. Then a building was constructed for the school in Yıldırım 152 Evler. It was a two-year school in the beginning. The institutes of education training branch teachers were made three-year in 1968. In this way, Bursa Institute of Education became a three-year school. In 1968, the school consisted of the departments of Science, Mathematics, Turkish and Social Studies.

Library was very important for Bursa Institute of Education. The school, which bought 211 books when it was founded first, had 17,840 books in its library in 1978.

Bursa Institute of Education was not affected by the political turmoil period much relative to other educational institutions. The events that took place at the school and were not very influential relative to the events across the country were triggered by the associations set up by students.

To provide prospective teachers with an opportunity to practice, the Institute sent students to various private and public schools including Çelebi Mehmet Middle School, Osman Gazi Middle School, Male Art Institute, Girls' High School, Bursa Boys' High School, Private İhsan Çizakça Bursa School, and Private Örnek Middle School.

The practice titled "Teaching through Letters" was launched in 1975. Yusuf Beyzadeoğlu, one of the teachers working at the school, expressed the lowness of "Teaching through Letters" students' levels as follows: "*I have been working at the Institute of Education for 12 years. I have not taught any group of students as unsuccessful as those receiving education via 'Teaching through Letters'.*"

On 18 October 1978, the Ministry increased the education duration of some institutes of education to four years. The names of these institutes of education were changed into Higher Teacher Training Schools in 1980-1981. Faculties of Education were set up within the body of universities pursuant to the 41st decree having force of law introduced in 1982. Bursa Higher Teacher Training School was combined with the School of Foreign Languages and organized as Faculty of Education affiliated with Uludağ University.

Başvuru: 21.10.2016

Yayına Kabul: 07.05.2017